1 Timoteos 2:11-15'te öğretmek, egemenlik kurmak ve daha fazlası

Cynthia Long Westfall · Almanca çeviri: Hans-Jörg Ronsdorf · Şubat 2021 · Ekim 2026'da gözden geçirildi

"Kadın sessizlik içinde, tam bir boyun eğişle öğrensin. Ama kadının öğretmesine de, erkeğe egemen olmasına da izin vermiyorum; sessiz olsun. Çünkü önce Adem, sonra Havva biçimlendirildi; ve Adem aldatılmadı, ama kadın aldatıldı ve suça düştü. Ama eğer imanda, sevgide ve kutsallıkta sağduyuyla kalırlarsa, çocuk doğurma sıkıntısı içinde kurtulacaktır." (Elberfelder çevirisi, Edition CSV Hückeswagen – Almanca Kutsal Kitap çevirisi; buradaki metin bu Almanca çeviriden aktarılmıştır)

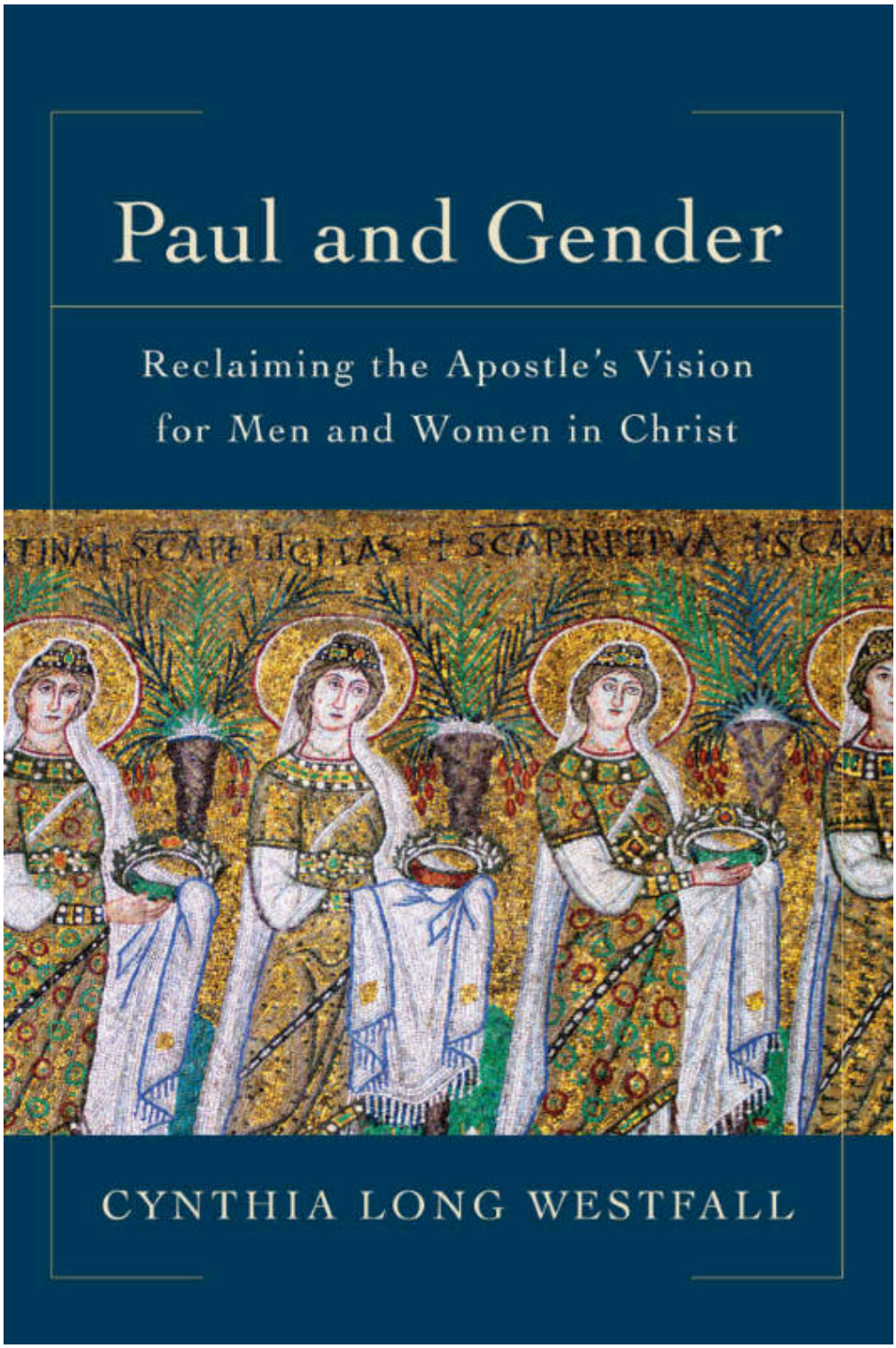

Westfall, Cynthia Long. 2016

Paul and Gender: Reclaiming the Apostle's Vision for Men and Women in Christ.

Baker Publishing Group. Kindle sürümü. ***9. bölümün (s. 279'dan itibaren) çok sayıda dipnot ve kaynak göstermesi olmadan bir çevirisi.***

Pavlus ve cinsiyet sorusunu kapsamlı biçimde ele almaya yönelik her girişim, 1 Timoteos 2:11-15 ile ve bu metnin Pavlus'un mektuplarının geri kalanı açısından ve mektubun bağlamı içinde nasıl okunması gerektiğiyle hesaplaşmak zorundadır. ***Tarihsel olarak 1 Timoteos 2:12, bir kadının eğitimi, yetenekleri ya da ruhsal armağanları ne olursa olsun, kadınları kilisedeki belirli etkinliklerden ve işlevlerden***

dışlamak için günümüze kadar kullanılmış başlıca metindir. Bu metin, kadınlarla ilgili bütün diğer Kutsal Kitap bölümlerinin içinden anlaşıldığı bir gözlük ya da bir tefsir şeması yaratmıştır. Gerçekten de geleneksel yorumda, boyun eğmeyle birlikte bu Kutsal Kitap bölümüne itaat, bir kadının çağrısının bütün alanını belirliyor ve sınırlıyor gibi görünür. Bu yüzden bu bölümün daha kapsamlı bir tefsirini sunmak ve yorum olanaklarını ve belirli yorum kararlarının sonuçlarını (çıkarımlarını) incelemek kaçınılmaz olarak gereklidir. Sonunda bölümün tutarlı bir okumasını sunuyorum. Bu okuma metnin hakkını verir – Efes kültürünün genel bağlamında ve mektubun belirtilen amacı ve niyeti ile Timoteos'a yazılan mektuplardaki ilgili bilgiler dahil olmak üzere 1 Timoteos mektubunun bağlamında. Ve Pavlus'un düşünce akışının hakkını verir.

1 Timoteos 2:11-15'in her yorumu, bir yorum süreci yoluyla metin hakkında sonuçlara varır. Yorumcuların, ilgili metin bölümünü somut olarak ele almadan önce belirleyici kararlar verdiği – sonucu etkileyen kararlar – birkaç önemli tefsir yol ayrımı ya da dönüm noktası vardır. Bu kararların bazıları hatta görece sınanmamış varsayımlar gibi görünür. Bu dönüm noktalarını öne çıkaracak ve tefsir kararlarının çıkarımlarını tartışacağım. Mektubun amacını, 1 Timoteos 1:3-4'teki girişte söylendiği gibi sahte öğretinin çürütülmesi olarak belirledikten sonra, mektubun cinsiyetle bağlantılı sahte öğretiler ve uygulamalar hakkındaki bilgilerini bir araya getireceğim. Erkekler ve kadınlar arasındaki sahte öğreti hakkındaki bilgiler, 2:8-10'da erkeklere ve kadınlara verilen talimatların okunması gereken bağlamı ya da bakış açısını sağlayacaktır – aynı şekilde bir kadına verilen özel talimatın ve buna ait yasakların da. Bu, bölümün bağlama, metne ve Pavlus teolojisine uygun yeni bir okumasını olanaklı kılacaktır.

9.1 Geniş kapsamlı tefsir kararları

Metin daha çözümlenmeden önce, onun yorumunu doğrudan etkileyen birkaç tefsir kararı zaten verilmiştir.

Birinci görüş ayrılığı, metnin kilise ve Hristiyan yaşamı için bağlayıcı (yetkili) olup olmadığı sorusuyla ilgilidir.

İkinci görüş ayrılığı Pavlus'un yazarlığıyla ilgilidir.

Üçüncü görüş ayrılığı, alıcının tek bir kişi mi yoksa bir grup mu olduğu sorusuyla ilgilidir.

Dördüncü görüş ayrılığı, bağlamın metnin niyetinin belirlenmesinde oynadığı rolle ilgilidir.

Beşinci görüş ayrılığı, 1 Timoteos 2:1-15'in sahnesinin ya da senaryosunun belirlenmesiyle ilgilidir.

Her karar noktasında yapılan seçim, öteki seçenekleri belirleme eğilimindedir.

9.1.1 Yetkili Tanrı sözü olarak 1 Timoteos mektubu

Temel bir tefsir kararının, metnin kilisede yetkili sayılıp sayılmadığı olduğunu öneriyorum. Bu, yorumcular arasındaki en büyük uçurumu oluşturur ve kişinin metne yaklaşımının açık bir göstergesidir. Aşağıda ele alındığı gibi, bilginlerin çoğunluğu pastoral mektupların Pavlus'a ait olduğunu reddeder. Dolayısıyla yazarlığı reddedenler mektubu ya görmezden gelebilir (ki bu yaygındır) ya da feminist yaklaşımlarda olduğu gibi yazarı, kadınlar hakkında birinci ya da ikinci yüzyıla ait hoş olmayan ve kabul edilemez bir dünya görüşü tarafından yönlendirilen biri olarak sunabilir. Bazıları metni Pavlus'un öteki metinlerinin bağlamında yorumlamak yerine, onu Pavlus'un öteki mektuplarıyla açıkça çelişki içinde yorumlar. Ancak mektubu yetkili olarak kabul edenler de vardır – ya kanonun bir parçası olduğu için ya da onu Pavlus'a ait saydıkları için. Pavlus'un yazarlığını sorgulayan ama mektubu kanonun yetkili bir

parçası olarak kabul edenler, kitabı yetkisi bakımından yine de kanonun kenarına itebilirler. Metni Pavlus'a ait olarak kabul edenler, titiz bir tefsir çalışmasına girişmeye de daha istekli olurlar. Onu Pavlus'un öteki bölümleriyle bağlantılı olarak yorumlamak ve tutarlı (yani mantıksal olarak birbirine bağlı, izlenebilir) bir Pavlus teolojisinin kurulmasında kullanmakla ilgilenirler.

9.1.2 Pavlus'un bir mektubu olarak 1 Timoteos mektubu

1 Timoteos 1:1'de mektubun "Mesih İsa'nın elçisi Pavlus" tarafından yazıldığı söylenir; bu da onu Pavlus'a ait bir mektup olarak tanıtır. Ancak bilginlerin çoğunluğu, onun Pavlus'un ölümünden sonra Pavlus çevresinden biri tarafından yazıldığını ve birinci yüzyılın sonunda ya da ikinci yüzyılın başında kaleme alındığını düşünür. Böyle olsaydı, Pavlus teolojisinin geç bir gelişimi ya da genişlemesi, hatta belki bir düzeltmesi olurdu. Bir azınlık ise onu, pastoral mektuplardaki ek biyografik malzemeyi Pavlus'un yaşamına yerleştirerek, tarihsel Pavlus tarafından onun sağlığında yazılmış olarak görür. Pastoral mektuplar çerçeveyi genişletir ve Elçilerin İşleri'nde ve Pavlus'un öteki mektuplarında bulunanlara biyografik bilgiler ekler. Bu görüşü savunanlar mektubu, Pavlus külliyatının daha geniş teolojisinin bağlamında yorumlamak isterler. Sıradan inanlıların çoğu metnin yalnızca Pavlus tarafından yazıldığını varsayarken, bilginler arasında Pavlus'un mektubu yazmak için örneğin Luka gibi bir amanuensis (bir kâtip) kullandığını kabul etmek yaygındır. Pavlus'un yazarlığına bağlı kalanların ortak görüşü, 1 Timoteos'un Elçilerin İşleri'nde kaydedilen olaylardan sonra yazıldığıdır; bu da Pavlus'un Efes'te ele aldığı durumu ve koşulları İS 63–65 yıllarına yerleştirir: Pavlus'un üçüncü misyon yolculuğu sırasında Efes'te kaldığı uzun süreden (Elçilerin İşleri 19:10) en az sekiz yıl sonra ve Timoteos'un İS 49 dolaylarında, ikinci misyon yolculuğu sırasında Pavlus'un misyon ekibine katılmasından (Elçilerin İşleri 16:1-3) en az on dört yıl sonra.

9.1.3 Kişisel bir mektup olarak 1 Timoteos mektubu

Metin, mektubun alıcısını "imanda öz oğlum Timoteos" (1:2) olarak tanımlar ***ve biçimsel olarak bunun kişisel bir mektup olduğuna işaret eder. Yine de bilginlerin çoğunluğu, 1 Timoteos'un kilisenin daha geniş bir grubuna ya da Hristiyan kiliselerine yazılmış halka açık bir mektup olduğuna inanır.*** Bu bilginler arasında, Pavlus'un yazarlığını reddedenler ile Pavlus'un yazarlığını kabul edip yalnızca kapanıştaki "Lütuf hepinizle birlikte olsun" (6:21) sözündeki ikinci çoğul şahıs kullanımına dayanarak bunun halka açık bir mektup olduğunu ileri sürenler vardır. Selamlama (1:1), ikinci tekil şahsın baştan sona kullanılması ve Timoteos'a doğrudan seslenişte yalın ya da seslenme hâlinin tekil kullanımı (1:18; 6:11, 20) nedeniyle metin kişisel bir mektubun biçimsel özelliklerini taşır. Papirüslerdeki kişisel mektupların kanıtladığı gibi, sondaki ikinci çoğul şahıstaki selam halka açık ya da topluluğa yönelik bir mektuba işaret etmez; ***alıcının ailelerine, topluluklarına ya da başka gruplarına kutsama ve/veya sağlık dilekleri içeren kapanışlar kişisel mektuplarda olağandır.*** Ancak kişisel bir mektup olarak nitelendirilmesi, onun özel, gizli bir mektup (yani açıkça başkalarınca okunması amaçlanmayan bir mektup) olduğu anlamına gelmez. Antikçağda kişisel mektupların önemli haberler içermesi ve daha geniş çevrelerde okunup aktarılması olağandı; yine de bunlar kamuoyunu değil, yazarın ve alıcının ilişkisini ve kaygısını yansıtıyordu. Alıcı mektubu yorumlayabilecek ve daha geniş ilgili çevreye açıklayabilecek durumdaydı. Antik mektup kuramı açısından, yalnızca dilbilgisine dayanarak 1 Timoteos'u kurgusal olmayan (yani başkası tarafından ve daha sonra yazılmamış) ve halka açık olmayan ("edebî" olmayan) bir mektup olarak sınıflandırmayı öneriyorum. Halka açık bir mektup olarak sınıflandırılırsa, mektup kuramına göre kurgusal (gerçek olmayan) olurdu; çünkü kendini kişisel bir mektup olarak sunar. Ancak daha geniş bir kamuoyu için yazılmış olsaydı ve ne Pavlus ile Timoteos

arasındaki ilişkiye dayansaydı ne de Efes'teki durumdan ya da Timoteos'un hizmetindeki sorunlardan etkilenmiş olsaydı halka açık olabilirdi. ***Bundan bağımsız olarak, yazarın verdiği işaretler, mektubun kişisel bir mektup olarak okunması gerektiğini gösterir.*** Pavlus'un yazarlığı sorgulanır; çünkü pastoral mektupların dili ve üslubu sözcük dağarcığı, sözdizimi ve retorik üslup bakımından Pavlus'un mektup külliyatının geri kalanından farklıdır. Ancak derlem dilbilimindeki yeni çalışmalar, bir kişinin yazı üslubunun ve konularının, tür değiştiğinde ya da dil düzeyinin (register) özellikleri değiştiğinde (alıcı, durum bağlamı, içerik) önemli ölçüde farklılaştığını göstermiştir. Yazarın koşulları ve yaşı değiştiğinde ya da mektuplar bir sekreter/amanuensis tarafından birlikte yazıldığında ya da tamamen yazıldığında – ki birçokları Pavlus'un mektupları için iç kanıtlara dayanarak bunu ileri sürer (Romalılar 16:22; 1 Korintliler 1:1; krş. 16:21; 2 Korintliler 1:1; Galatyalılar 1:1; krş. 6:11; Filipililer 1:1; Koloseliler 1:1; krş. 4:18; 1 Selanikliler 1:1; 2 Selanikliler 1:1; krş. 3:17; Filimun 19) – farklılıklar daha da uç olabilir. Aslında Efesliler mektubu ve pastoral mektuplar, ortak yazarları ya da amanuensis'leri açıkça belirtmeyen tek Pavlus mektuplarıdır ve öteki mektuplarda mektup yazma sürecinin parçası olarak anılan kişilerde kayda değer bir çeşitlilik vardır. Belirli hizmet sorunlarıyla karşı karşıya olan güvenilir bir iş arkadaşına yazılmış kişisel bir mektup, Pavlus külliyatındaki tartışmasız mektuplardan bambaşka bir dil düzeyine sahiptir ve dildeki değişikliği açıklayabilir. Ancak 1 Timoteos, daha geniş bir okur kitlesince okunmak üzere yazılmış halka açık bir mektup olarak sınıflandırılırsa, Pavlus külliyatının geri kalanına daha yakın bir dil düzeyine yerleştirilir ve dil ve üsluptaki farklılıkları daha zor açıklar. Halka açık ya da kurgusal bir mektup, daha genel bir okur kitlesince anlaşılmak üzere kaleme alındığı için, yazıldığı kültürün bağlamında görece kolayca kendi kendini açıklama eğilimindedir. ***Pavlus ile Timoteos gibi uzun süreli bir ilişkisi olan insanlar arasındaki kişisel bir mektup daha yüksek bir yakınlık derecesine tanıklık eder ve iletişim, yakın dostların birbiriyle paylaştığı bilgilere dayanır.***

9.1.4 Mektubun bağlamının rolü

1 Timoteos mektubu uydurma (kurgusal) ve/veya halka açık bir mektup olarak görülürse, bağlamın rolü önemli ölçüde küçülür. Yani, Pavlus tarafından Efes'te bulunan Timoteos'a yazılmış kişisel bir mektup söz konusu değilse (genel dağıtım için yazılmış bir mektubun [edebî] ya da takma adla yazılmış bir mektubun [kurgusal] aksine), içeriği belirleyecek ya da açıklayacak belirli olayları ve koşulları aramak için daha az neden olurdu. Mektubun Pavlus çevresince yazıldığı varsayılırsa, bağlam önemlidir, ama muhtemelen yerel olmayan daha sonraki kilise meseleleriyle bağlantılıdır ve kilisebilimdeki daha sonraki teolojik gelişmeleri yansıtır. 1 Timoteos, Pavlus tarafından yazılmış halka açık bir mektup olarak görülürse, Pavlus'un yerleşik teolojisinin bir ifadesi – kilisenin bütünü için bir davranış düzeninin açıklaması – olduğu varsayılabilir. ***Temelde soru şudur: Bu mektup kendi içinden mi okunmalıdır – Efes'teki kilisede belirli toplumsal etkiler doğurması gereken somut konuların ele alınışı olarak – yoksa öncelikle teoloji olarak mı okunmalıdır?*** Ancak 1 Timoteos'un gerçek bir kişisel mektup olduğu varsayılırsa (ya da bazıları için, açıkça Pavlus'un yaşamı ve kişisel ilişkileri bağlamında okunması gereken sözde kişisel bir mektup), o zaman bağlam, tanımı gereği onun doğru yorumlanmasında büyük bir rol oynar. Mektup, Pavlus ile Timoteos arasındaki uzun bir kişisel ilişkinin bağlamına yerleştirilir ve bilgi akışı bu ilişkiyi yansıtır. Pavlus Timoteos'la ikinci misyon yolculuğu sırasında, 49 yılında Listra'yı ziyaret ettiğinde tanıştı. Timoteos o zamandan beri misyon ekibine aitti ve 1 Timoteos yazılmadan önce belki on dört ila on altı yıl Pavlus'la birlikte çalışmıştı. ***Başka bir deyişle: Timoteos Pavlus tarafından zaten kapsamlı biçimde yönlendirilmiş ve eğitilmişti; böylece 1 Timoteos'taki talimat, Pavlus'un ona öğrettiklerini duruma uygulayacak ve bunların üzerine inşa edecekti. Durum aynı zamanda birinci yüzyılın ortasında Efes'teki koşulları da yansıtacaktır; böylece sosyo-tarihsel çerçeve metnin ve Efes'teki belirli durumun anlaşılmasında temel bir rol oynayabilir.*** Yakın bağlama gelince, Pavlus

Efes'teki kilisede, kendisi oradayken o kadar ciddi olan sorunlara değinir ki, bunları düzeltmesi için Timoteos'tan orada kalmasını istemişti (1:3). Sahte öğretinin düzeltilmesi de 2:1-15'teki talimatları belirleyecektir.

9.1.5 2:1-15'in bağlamı ya da senaryosu

Bir sonraki kapsamlı tefsir kararı, 2:9-15'teki bölüm için varsayılan bağlam ya da senaryodur. Bu belki de bu kararların en önemlisidir. Ama çoğu zaman bunun tamamen çıkarımlara dayanan bir karar olduğu hiç fark edilmez; sadece varsayılır ve nadiren gerekçelendirilir. ***Bilginlerin çoğu, 2:11-15'in haftalık ibadet sırasındaki kilise düzenini ya da kilise toplantısındaki davranışı ele aldığını varsayar.*** Örneğin I. Howard Marshall şunu saptar: "Konu kilise toplantısındaki duadır." Sonra bölümü dua konusuyla bağlantılı olarak anlatır. Marshall'a göre önce duanın gerekliliği evrensel kapsamıyla vurgulanır, sonra dua için ahlaki gereklilikler önce erkekler, sonra kadınlar açısından belirtilir; bu da kadınların öğretmemesi, sessizlik içinde öğrenmesi gerektiğine dair bir ara konuya götürür. ***Bu okumanın birinci sorunu, 2:1'de ya da 2:8'de istenen duanın mekân ve zaman bakımından kilise toplantılarıyla sınırlı olması gerektiğine dair hiçbir işaretin bulunmamasıdır.*** Aslında hem Pavlus'un teolojisinde hem de Yahudilikte ve Grek-Roma dünyasındaki dua uygulamasının bağlamlarında bu varsayıma karşı çıkan kayda değer işaretler vardır. Pavlus'un öğretisi başka yerlerde, kilise toplantılarının belirli zamanlarıyla sınırlı olmayan, sürekli dua etmenin ve her zaman şükretmenin gerekliliğini vurgular (Romalılar 1:9; Efesliler 1:16; 6:18; Filipililer 1:4; 4:6; Koloseliler 1:9; 1 Selanikliler 5:17-18; 2 Selanikliler 1:3, 11; Filimun 4). 1 Timoteos 2:8'de Pavlus erkeklere açıkça ἐν παντὶ τόπῳ ("her yerde") dua etmelerini söyler. Bu belirleme mekânsaldır – Pavlus'un genellikle ibadet toplantısı için kullandığı, örneğin 3:5, 15; 5:16'daki ἐκκλησία ("toplantı, topluluk") adının aksine (her yerde ya da her zaman duaya ilişkin sınırlanmamış öteki göndermeler için bkz. Romalılar 1:9-10; Efesliler 6:18; 1 Selanikliler 1:3; 2:13; 5:17; 2 Timoteos 1:3). Bunun ötesinde Yahudi, Hristiyan ve Grek-Roma dua uygulamaları kutsal yerlerle (tapınaklar, sunaklar, havralar) ya da ibadetlerle sınırlı değildi. Dua çok farklı yerlerde yapılırdı; örneğin sokakta, bir ırmak kıyısında, sahilde, bir gemide, bir hasta yatağının başında ya da cezaevinde (Matta 6:5; Elçilerin İşleri 16:13; 20:36; 21:5; 27:35; 28:8; Yakup 5:13-14; Koloseliler 4:3, 18). Ay/hafta/gün içinde herhangi bir zamanda, tapınaklar, havralar ve evler dahil herhangi bir yerde yapılabilirdi (Elçilerin İşleri 2:42-47; 3:1). Gruplar hâlinde, ailede ya da yalnız başına yapılabilirdi. ***1 Timoteos 2:1-8'de bağlamı bir "kamusal ibadete" daraltacak hiçbir şey yoktur – ibadetlerin kamusal bir yerde değil, ev ortamında yapıldığını hiç saymasak bile. Dolayısıyla bölümün geri kalanının ibadet toplantılarında ya da kamusal bir ortamda davranış için talimatlar verdiği açık değildir; bölümün geri kalanının içeriği de, özellikle bir çocuğun doğumuna yapılan gönderme, bir "kamusal ibadet" bağlamına pek uymaz.*** İkinci bir sorun, Pavlus'un kadınların giyimi ve iyi işleri konusundaki kaygısının (2:9-10) ibadet toplantısındaki duayla sınırlandırılmasıdır. Kadınlara verilen talimatların, "erkekler/kadınlar" karşılığı ve kadınlara yönelik talimatları erkeklere yönelik talimatlarla bağlayan ὡσαύτως ("aynı şekilde") belirteci nedeniyle, erkeklere verilen talimatlara paralel olarak düşünüldüğü açıktır (8. ayet). Ama alçakgönüllülük, böbürlenmekten kaçınma ve iyi işler yapma kaygısı yalnızca ibadetteki duayla sınırlı görünmez. 5:6'da bu, Efesli dul kadınlarla ilgili bir sorunla bağlantılandırılır: Tanrı korkusu ve kutsallık içinde barışçıl ve sakin bir yaşam yerine lüks ve zevk içinde bir yaşam. Aslında bu, kültürde sık sık dile getirilen, kadınların davranışına ilişkin genel bir kaygıyı yansıtır: Bu konularda yasalar bile çıkarılmıştı. Ayrıca burada konu kadınların ibadetteki dua sırasında giyimi olsaydı, Pavlus neden süslü saç örgülerini yasaklamak (1 Timoteos 2:9) yerine, bütün "Tanrı'nın kiliselerinde" kadınların dua ederken peçe takması şeklindeki genel âdeti (1 Korintliler 11:16) tekrarlamadı? Üçüncü bir sorun: Kadınlara verilen talimat bazen Pavlus'un ele aldığı, dua eyleminden ayrılan ama yine de kamusal ibadetle sınırlı olan

ikinci bir kaygı olarak anlaşılır. Ancak bu talimat 2:1-3 bağlamında daha iyi anlaşılabilir; göze batan ve ölçüsüz giyim ve süslenme, doğrudan 2:2'deki duanın amaçlarına karşı işler: "bütün tanrısal yaşam ve ağırbaşlılık içinde barışçıl ve sakin bir yaşam". 2:10'da Pavlus'un kaygısı, Tanrı korkusunu açıkça kabul eden kadınların duanın amaçlarına uygun biçimde davranmasıdır. Bu gerçekten de erkeklere verilen talimatlara bir paraleldir. Öfke ve çekişme de 2:2'deki duanın amacını, yani barışçıl ve sakin bir yaşamı zedeler. O zaman dua, Pavlus'un, Efesli erkeklerin ve kadınların Tanrı'yı hoşnut eden amaçlara – barışçıl ve sakin yaşam, kutsallık ve tanrısal yaşam – karşı çalışmasına karşı panzehiri olurdu. ***1 Timoteos 2:9-10'un arka planı olarak bir ibadet toplantısı sahnesiyle ilgili dördüncü bir sorun, 2:11'de çoğul "erkekler" ve "kadınlar"dan tekil "kadın"a (***γυνή***) geçiş ve 2:12'de Pavlus'un bir "kadının" bir "erkeğe" (***ἀνδρός***) yapabileceği iki şeyi yasaklamasıdır.*** Tekile geçiş bağlam içinde dikkat çekicidir, çünkü bir örüntüyü bozar; "erkek" için tekilin kullanılması da bir kilise toplantısına ya da başka bir gruba seslenen bir dile uymaz. ***Pavlus bir grup erkeğe öğreten bir kadından ya da erkek gruplarına öğreten kadınlardan söz edebilirdi; ama bir toplantıda "bir erkeğe" ders veren bir kadından söz etmek olağan değildir. Tersine tekilin kullanılması bir kadın ile bir erkek arasındaki özel bir etkileşime işaret eder. Grek-Roma kültüründe bir kadın ile bir erkek arasındaki özel etkileşimler en çok aile üyeleri arasında gerçekleşirdi ve bölümde ev içi bir bağlama işaret eden pek çok şey vardır.*** Yorumcuların çoğu tekilin kullanılmasını sanki orada değilmiş gibi ele alır; ama bu, anlamı olan açık bir dilbilgisel seçimdir ve bağlamdaki dilbilgisine ve bir topluluğa seslenirken kullanılan dilbilgisine aykırıdır. Bu bölümün arka planı olarak bir ibadet çerçevesiyle ilgili beşinci sorun, doğumun (τεκνογονία) anılması ve bir kadının kurtuluşuna (σωθήσεται) ilişkin özel kaygı (2:15) ile bunların ibadet düzeni ve yasaklar açısından kuşkulu ilgisidir. "Yine de doğurmakla kurtulacaktır" (σωθήσεται δὲ διὰ τῆς τεκνογονίας) için birkaç yorum olanağı (ve farklı çeviriler) vardır, ***ama bunların hiçbiri, erkeklerin ve kadınların bir ibadetteki davranışı hakkındaki bir tartışmanın sonucu olarak anlam taşımaz.*** Bu yüzden 2:1-15 için çerçeve olarak bir ibadetin seçilmesi ya da varsayılması, metnin zor özelliklerini açıklayan bir bağlam sağlamaktan çok, çelişkiye ve bağlantı eksikliğine katkıda bulunur. Metnin açılışı, Pavlus'un mektubunda konunun sahte öğreti olduğunu gösterir; ama burada konu ibadetteki davranışsa, bu bir ara konudur ve Pavlus 4-6. bölümlerde sahte öğreti konusuna geri döner. Bazı yorumcular 2:11-15'i gereksiz yere ve düşünmeden bir başka konu dışına çıkış olarak sınıflandırır. Hem dilbilgisi hem de bu bölümün ayrıntılılığı, bunun bir ağırlık noktası olduğuna işaret eder; çünkü erkeklere ve kadınlara verilen talimatlardan daha ayrıntılıdır. Ayrıca, mektupta daha sonra ele alınan, kilisedeki sahte öğreti ve kadınların davranışıyla ilgili sorunların bazılarına doğrudan değinir. 2:1'deki mantıksal bağlantı, παρακαλῶ οὖν πρῶτον ("bu yüzden her şeyden önce öğütlerim"), bölümü bir kopuş ve başka bir kaygıya geçiş yaratmak yerine kendinden öncekiyle bağlar. Bu, 2:1-15'in mektubun konusunu, yani sahte öğretinin düzeltilmesini (1:3) geliştirdiğine işaret eder.

9.1.6 "Egemen olmak" sözcüğünün anlamı (αὐθεντέω / authenteo)

1 Timoteos 2:11-15'in cinsiyet sorusu açısından yorumlanmasındaki en sorunlu yönlerden biri, 2:12'deki αὐθεντέω sözcüğünün anlamıdır: "Bir kadının öğretmesine ya da bir erkeğe αὐθεντεῖν izin vermiyorum." Bu sözcük bir hapaks legomenondur (Yeni Antlaşma'da yalnızca bir kez geçer) ve Thesaurus Linguae Graecae (TLG) veri tabanı daha sonraki üç yüzü aşkın geçişi kaydetse de, fiilin Grek dilinde bilinen ilk geçişlerinden biridir. 1979'da Catherine Kroeger, αὐθεντέω sözcüğünün "otoritesi olmak" diye çevrilmesini sorgulayan ve fiil hakkında bugüne kadar süren bir tartışmayı başlatan bir makale yazdı. Fiilin ne anlama geldiği ve nasıl çevrilmesi ya da anlaşılması gerektiği sorusunda bazı anahtar sorular söz konusudur: Fiilin otorite kullanımıyla ilişkisi nedir? ***Fiil aşağılayıcı mı, yansız mı, yoksa olumlu mu? Fiilin akraba sözcükleriyle ilişkisi nedir? Bu sorulara verilen yanıtlar (bazı***

istisnalarla) iki kampa ayrılır. Bir grup αὐθεντέω ***sözcüğünü olumlu ya da yansız bir anlamla, "otorite kullanmak" ya da "üzerinde otoritesi olmak" diye çevirir; öbür grup ise onu "kötüye kullanmak", "baskı altına almak", "denetlemek" ya da "zor kullanmak" gibi olumsuz ya da küçümseyici bir anlamla çevirir.***

Bu tartışmanın dışındaki pek çok kişi, αὐθεντέω ***sözcüğünün "pastör olmak" için bir terim olduğunu varsayar; çünkü bu, kadınları pastörlük görevinden ve erkeklere karşı öteki önderlik görevlerinden dışlamanın başlıca gerekçesidir. Ancak TLG veri tabanında fiilin üç yüzü aşkın geçişinden hiçbirinde, kimse bunun bir pastör ya da kilise görevlisi tarafından bir bireye ya da bir gruba gösterilen herhangi bir iyi niyetli ruhsal bakım türüne işaret ettiği bir durum saptamamıştır.*** H. Scott Baldwin'in, sözcüğün "otoritesi olmak" anlamına geldiği görüşünü desteklemek için kullandığı fiilin seksen iki geçişi arasında, bir erkeğin bunu bir hizmet ya da kilise önderliği bağlamında başka bir kişiye ya da bir insan grubuna karşı yaptığı ve söz konusu eylemin olumlu değerlendirildiği tek bir örnek yoktur. Fiilin kişisel bir nesnesi ya da eylemin bir alıcısı olduğunda, alıcılara yöneltilen eylemin türünde tanınabilir bir örüntü vardır (alıcı ya da hedef bağlamda belirtilmişse). Grek sözcük dağarcığında αὐθεντέω fiili, cinayet ya da zor kullanmayla sınırlı olmayan bir dizi eyleme işaret eder. ***Ancak bu eylemlerin hedefi olan insanlar zarar görür, iradelerine karşı zorlanır ya da en azından kendi çıkarları hiçe sayılır; çünkü eylemler, öznenin iradesinin alıcının iradesine karşı dayatılmasını içerir ve bu, onur kırmaktan ölümcül şiddete kadar uzanır.*** αὐθεντέω sözcüğünün kullanımına ilginç bir örnek (burada "uygulanan zor" diye çevrilmiştir), Bassianos'un Kalkedon Konsili'nde (İS 451) yaptığı ve meşru olmayan bir yöntemle piskopos yapıldığını ileri sürdüğü bir şikâyette bulunur:

Zorla piskopos atandım! Kilise yasaları burada açıkça belirleyicidir. Babalar şöyle derdi: "Tercih edilen bir yöntem varsa, o da görev için bir seçim yapmak ve çekilmemektir." … Beni dinlemenizi önemle rica ediyorum! Bu acımasız iş yapıldığında, zorla odama girip beni yakaladılar. Ve sonra rahiplik görevine talip olduk. Ama onlar zor kullandı.

Bir kişiyi iradesine karşı yıkıcı bir biçimde zorlamak, adil yargıda Tanrı'nın egemenliğine yaraşır (Sodom ve Gomora ve haksızlar) ve bunun, infaz edici olan mutlak otoriteler ve devlet görevlileri (örneğin bir cellat) için uygun olduğuna inanılırdı; ama meşru bir yetki olmaksızın yapılırsa, neredeyse her zaman uygunsuzdur. ***Ayrıca kadınların böyle davranmasının yasaklanması, sık sık varsayıldığı gibi, erkeklerin böyle davranmasının onaylandığı anlamına gelmez.*** Aslında 1 Timoteos 2:12'ye en yakın paralel, Hrisostomos'un Koloseliler mektubu üzerine vaazlarında bulunur; orada kocalara eşlerine αὐθεντεῖν yapmamalarını buyurur. Hrisostomos, kocanın rolünün sevmek, kadının rolünün ise itaat etmek olduğunu söyler. Sonra şöyle der: "Bu yüzden, eşin sana bağımlı olduğu için αὐθεντεῖν yapmamalısın" (μὴ τοίνυν, ἐπειδὴ ὑποτέτακται ἡ γυνή, αὐθέντει). Bu bölümde Hrisostomos ideal kocayı seven bir ἄρχων ("önder/yönetici") ile karşılaştırır ve burada göz önünde tutulan eylem, kocanın yasal/kültürel ev içi yönetimini sevgiyle kullanması olamaz; tersine sevgi dolu ev içi otoriteyi aşar; bugün muhtemelen "evlilikte şiddet" kavramını kullanırdık; ama bu, o ataerkil kültürde Romalı paterfamilias'ın hakları çerçevesinde pekâlâ yer alırdı. Hrisostomos kocanın rolünü tanımlamak için ἄρχων sözcüğünü kullansa da Pavlus'un bunu hiçbir zaman yapmadığına dikkat edin. ***Tersine Pavlus*** αὐθεντέω ***sözcüğünü, kadının bir paterfamilias'ınkiyle karşılaştırılabilir bir otoriteyi üstlendiği ve kötüye kullanan ya da denetleyen bir biçimde davrandığı bir rol değişimi durumunda, eşlerin kocalarına karşı davranışını eleştirmek için kullanır. İnsanları iradelerine karşı zorlamak ya da onların kendi çıkarlarını hiçe saymak, otorite kullanımının birkaç Grek-Roma ve Kutsal Kitap modeliyle örtüşür. İsa'nın Matta 20:25'te tanımladığı putperest otorite modelleriyle (özellikle Sezar) örtüşür: "Ulusların yöneticileri [***οἱ ἄρχοντες***] onlara egemenlik taslar, büyükleri de onlar üzerinde zorbalık eder."*** Mutlak otoritenin böyle kullanılması,

Romalı paterfamilias'ın karısı ve çocukları üzerinde sahip olduğu yaşam ve ölüm hakkıyla ve Helenistik kültürde kocanın haklarıyla uyum içindedir. Aynı zamanda Tanrı'nın egemenliğinin, Mesih'in egemenliğinin ve O'nun yargıç olarak rolünün Kutsal Kitap'taki otoritesiyle de örtüşür. Fiil, Papa Gregorius'un yönetimi sırasında papanın otoritesi için de kullanılmıştır. Ancak bir kocanın Kutsal Kitap'a dayalı hiçbir hakkıyla bağdaşmaz; Pavlus teolojisine göre Hristiyan önderlerin kilise üyeleri üzerinde kullandıkları otoriteyle de bağdaşmaz. Pavlus'un önderlik modeliyle de İsa'nınkiyle de çelişir. ***Bu fiili yalnızca "otoritesi olmak" olarak anlamak ve sonra onu hizmet eden önderliği ya da ruhsal bakımı anlatıyormuş gibi yorumlamak son derece yanıltıcıdır.***

Bu fiil ve 1 Timoteos 2:12, kadınları kilisede çeşitli önderlik biçimlerinden dışlamak için kullanılan başlıca kaynaklar olduğundan, bu yasağın anlaşılması, αὐθεντέω için hangi anlamın seçildiğine kesin biçimde bağlıdır. Bu tartışmada dikkatle ilerleyebilmek için, sağlam bir sözlükbilim ve dilbilimsel yöntem temelinde bu sözcüğün bir anlayışını geliştirmek kilisenin görevi olmalıdır. Bugün, kavram açıklamalarımızda dayanmaya alışkın olduğumuz 19. yüzyıl sözlüklerinin elinde olmayan bol miktarda kanıt vardır; bugün bizi ileri götüren veri tabanları, arama motorları ve dilbilim kuramları elimizdedir. Kilise sorumluluk yaşına ulaşmıştır; αὐθεντέω ***sözcüğüne dayanarak kadınların kilise önderlik görevlerinden dışlanmasının sorumluluğunu (ya da suçunu) üstlenmenin zamanı gelmiştir.***

9.1.7 Yaratılış 2-3'ün anlatısal[1] özetinin anlamı

Belirleyici bir tefsir kararı, kadına verilen öğrenme buyruğunu (2:11) ve öğretme yasağını (2:12) gerekçelendiren, 1 Timoteos 2:13-14'teki Yaratılış 2-3'ün anlatısal özetinin nasıl anlaşılması gerektiği sorusuyla ilgilidir. Burada bir gerekçenin geldiğini 13. ayetteki γάρ ("çünkü") bağlacı gösterir; ancak yasak ile Eski Antlaşma anlatısı arasındaki mantıksal ilişki çıkarsanmalıdır. Yeni Antlaşma'nın Eski Antlaşma'yı nasıl kullandığına ilişkin tartışma son zamanlarda bir canlanma yaşamıştır ve bir motifin, bir göndermenin ya da bir alıntının Pavlus külliyatında ya da genel olarak Yeni Antlaşma'da nasıl işleyebileceğine dair olanakları anlamamızı desteklemelidir. ***Yeni Antlaşma yazarlarının, bölümü mutlaka kendi bağlamında yorumlamadan ya da yazarının özgün niyetini korumadan Eski Antlaşma'yı çeşitli ve bazen yaratıcı biçimlerde kullandığı konusunda giderek büyüyen bir uzlaşma vardır. Ancak burada anlatısal bir özet söz konusu olduğundan, Pavlus'un kısa, bilmeceli özetini yorumlamak için Yaratılış anlatısına başvurulması gerektiğini kesinlikle varsayabiliriz.***

Bazıları, 1 Timoteos 2:12'deki "kadınların öğretmesi ve erkekler üzerinde otorite kullanması yasağının" yalnızca anlatı nedeniyle kilise için normatif olduğuna inanır. Örneğin Thomas Schreiner şunu ileri sürer: "1 Timoteos 2:13'e başvurulması, Pavlus'un yasağını aşkın bir norma dayandırdığını gösterir." Ancak Pavlus'un yaratılış betimlemesi aşkın bir norm değil, anlatının kısaltılmış bir özetidir: "Önce Adem biçimlendirildi, sonra Havva." Schreiner'in, anlatının "Adem'in önceliğini" gösterdiği sonucu bazılarınca bir norm olarak görülmüş olabilir; ama zamansal sıralamanın başka durumlarında önce olmak Pavlus için bir norm değildi ve o bu sonucu Yaratılış anlatısından çıkarmamıştır. Bir sonuç çıkarmak okura bırakılmıştır (anlatıların yorumunda olağan olduğu gibi) ve muhtemelen alıcı bu anlatının eldeki sorunla ne ilgisi olduğunu biliyordu. Bunun ötesinde, Pavlus'un ***aşkın normlara*** (zamanüstü geçerli düzenlere) yalnızca normatif uygulamaları gerekçelendirmek için başvurduğu varsayımı, onun Eski Antlaşma'yı ve başka kaynakları kullanma biçimine düpedüz uymaz. ***Pavlus özelden genellemeler yapar ve geneli tek tek duruma uygular. Yasa'nın Tekrarı 25:4'teki harman döven öküzün ağzını bağlamama buyruğunu ihtiyarların ücretine uyguladığında tek bir durumu genelleştirdi (1 Timoteos 5:18; krş. 1 Korintliler 9:7-9). Öte yandan kadınların kilisede peygamberlik ederken ve dua ederken peçe takması şeklindeki kültürel uygulamayı desteklemek için yaratılış***

anlatısından "aşkın normlar" kullandı (1 Korintliler 11:3-16). Gelecekte "Rab'bin halkı dünyayı yargılayacağı" için Korint kilisesinin bazı üyelerini belirli, önemsiz bir hukuk davası hakkında yargıda bulunmaya teşvik etti (1 Korintliler 6:1-3). ***Pavlus'un ya da herhangi birinin duruma bağlı ya da kültüre özgü uygulamaları yaratılış anlatısından ya da Eski Antlaşma'nın başka bölümlerinden içeriklerle destekleyemeyeceğini ileri sürmek tuhaftır;*** bu aynı zamanda Kutsal Yazı'daki zamanüstü ilkelerin ilgili ve güncel uygulamalarını alışkanlıkla aradığımız bugünkü yorumbilim ve vaaz bilimi uygulamamıza da aykırıdır.

Pavlus'un, "bir kadının" öğrenmesi gerektiğine dair buyruğu ve bir kadının bir erkeğe karşı nasıl davranması gerektiğine dair buyruğu desteklemek için yaratılış anlatısının bazı bölümlerini özetlemesi, kadınların kilise toplantısında öğretmesine ya da önderlik etmesine yönelik normatif bir yasak olarak anlaşılmak zorunda değildir (1 Timoteos 2:11-14). Pavlus bunun yerine doğrudan Efes'teki kadınlar arasında yayılan sahte öğretinin sorunlarıyla ilgileniyor olabilir. Halk arasında yaygın, zararlı bir efsaneyi, karşısına doğru anlatıyı koyarak düzeltiyor olabilir; bu, tipoloji içerebilir; ve/veya karılar ve kocalar için düzeltici bir öğüt ya da bir açıklama olabilir. ***Metin kendini nasıl sunuyorsa öyle okunduğunda, birkaç nokta yaratılış özetinin Timoteos'un karşı karşıya kaldığı sorunları düzeltmeye hizmet ettiğine işaret eder.*** Birincisi, yaşlı kadınların anlattığı efsanelerle ilgili sahte öğretinin bağlamı vardır (4:7; krş. 1:4). ***Pavlus burada belki de popüler bir efsanenin içeriğini kısaca düzeltmektedir.*** İkincisi, Efes'te kadınlarla ilgili düzeltilmesi gereken başka belirli sorunlar da vardı. Bunlar arasında giyim ve yaşam tarzında yanlış davranış (2:9-10; 5:6, 15), dedikodu ve laf taşımanın yanı sıra öykülerin ya da efsanelerin başka kadınlar arasında yayılması (4:7; 5:13) ve cinsellik, evlilik ve çocuklar hakkındaki sahte öğretiler de dahil olmak üzere sahte öğretilerin benimsenmesi (4:3; krş. 5:14; 2 Timoteos 3:6-7) yer alır. Üçüncüsü, yasaklar yeni ve vurguyla dile getirilen bir bilgi gibi okunur ve önceki mektuplardaki buyrukları ya da yasakları tekrarlamaz. 1 Timoteos mektubunu, metinde verilen bilgilere dayanarak Pavlus'un yaşamı içinde konumlandıran tutarlı yeniden kurgulamaların çoğuna göre Timoteos, on yıldan uzun bir süre Pavlus'un en yakın yol arkadaşı ve Pavlus'un uygulamalarının ve geleneklerinin güvenilir bir öğretmeni olmuştu. Mektup ister kurgusal, ister halka açık, ister kişisel olsun, bu yasakların bu mektupta yer alması, bu bölümün amacının Pavlus'un uygulamalarını uluslar arasındaki misyonun tüm kiliselerinde yansıtmak olduğunu ileri süren herkes için bir bilmecedir. Dördüncüsü: ***Metin bunun kişisel bir mektup olduğuna işaret ettiğinden, burası Pavlus'un ruhsal armağanlar ve önderlik hakkındaki öğretilerinin Pavlus külliyatının geri kalanındaki genel geçerliliğini ortadan kaldıran, her duruma aşkın ifadeler kullanmak için en olası olmayan bağlamdır.*** Pavlus'un Romalılara yazdığı mektup gibi bir belge, kadınların öğretmen olmalarına ve önderlik hizmetinde bulunmalarına yönelik açık bir yasağı dile getirmek için çok daha mantıklı bir yer olurdu. Romalılar mektubu daha erken bir belgeydi ve Pavlus'un kurmadığı ve henüz ziyaret etmediği bir kiliseye yazılmıştı; Pavlus orada, Romalılar 12:3-8'de öğretiş ve hizmet üzerinde yoğunlaşır. ***Romalı bir kadın, eğer bunun için armağanı olduğuna inanıyorsa, Romalılar 12:7-8'i öğretmek ya da önderlik etmek için bir görev olarak anlardı; Romalılar 16'ya göre de Roma'daki kilisede kadınlar emekleriyle öne çıkıyorlardı. Eğer 1 Timoteos 2:11-12'de verilen talimatlar Pavlus'un kiliselerinde temel bir uygulama olsaydı, böyle cinsiyete özgü nitelikleri bildirmenin yeri Romalılar 12 olurdu. Özetle, Pavlus'un kilisedeki tek tek sorunları düzeltmek ya da öğretmek için yaratılış anlatısının bir aktarımını kullanamayacağını varsaymak için zorlayıcı hiçbir neden yoktur; nitekim kültürel bir uygulamayı öğretmek için de yaratılış anlatısını kullanır (1 Korintliler 11:3-16) ve başka aşkın normları da hedefe yönelik biçimde uygular.***

9.1.8 Özet

1 Timoteos'un niteliği ve Pavlus'un yazarlığı konusundaki yorumsal kararlar, 1 Timoteos 2:11-15'in yorumlanmasında doğrudan bir rol oynar. Metne güvenir ve onu kendini nasıl sunuyorsa öyle okursak daha ileriye gideriz. Metin, Pavlus tarafından Timoteos'a yazılmış kişisel bir mektup olduğunu gösterir. Mektup bir bütün olarak ve bölümleriyle, metnin iddialarıyla, papirüslerdeki benzerliklerle, mektup kuramıyla ve dilbilim kuramıyla uyumlu bir biçimde anlaşılmalı, çözümlenmeli ve yorumlanmalıdır – bunların hepsi bize, birbirini iyi tanıyan iki kişi arasındaki kişisel bir mektupta dilin nasıl işlediğini anlatır. Mektubun, bağlamın önemli rol oynadığı, son derece duruma bağlı bir metin olmasını beklemeliyiz. Pavlus'la Timoteos'un ortak olarak bildiği her şeyi bilmediğimiz için dezavantajlı olduğumuz doğrudur; ama metni dikkatle inceleyerek bağlam ve başka bilgiler hakkında çok şey öğrenebiliriz. ***Doğrudan metinden ya da Pavlus'un uygulamasından/teolojisinden türetilmemiş varsayımları, yorumları ya da senaryoları, özellikle de tutarlılığa ya da bağlama katkıda bulunmuyorlarsa, bir kenara atmaya hazır olmalıyız. 1 Timoteos 2:1-15 örneğinde, dua uygulamasının bir ibadete ya da bir toplantıya işaret ettiği yolundaki yaygın varsayımı bir kenara bırakmalı ve ardından 1 Timoteos 2:1-15'i mektubun açıkça belirtilen amacının ışığında okumalıyız.*** Belirleyici diğer kararlar, αὐθεντέω sözcüğünün tartışmalı anlamı ve yaratılışa ve düşüşe yapılan göndermelerin, bir kadına öğrenmesini söyleyen buyruğu ve 1 Timoteos 2:11-12'de bir kadının "bir erkeğe" karşı davranışıyla ilgili yasağı nasıl desteklediğidir. Yorumcuların üzerinde daha az kafa yorduğu bir karar, 1 Timoteos 2:15'teki "çocuk doğurmakla kurtulacak" ifadesinin bağlamla mantıksal ilişkisidir; ama bölümün kendi bağlamında tutarlı bir okumasına varmak için bu kararın da öteki kararlarla ilişkilendirilmesi gerekir.

Yazarlık konusundaki görüşlerden bağımsız olarak çoğu kişi, metni bir bütün olarak ve özellikle 1 Timoteos 2:9-15'i sanki kurgusalmış gibi yorumlar ve bağlamı ve amacı sağlayan bilgilerin önemini göz ardı eder. Ancak mektuba ilgimiz, olası tarihi yeniden kurgulamaktan ya da kendi teolojimizi desteklemek ve pekiştirmekten çok mesajın anlamına yönelikse, metnin yazıldığı sırada hangi etkiyi ya da sonucu doğurmak istediğini görmek için onu kendini nasıl sunuyorsa öyle okumalıyız.

9.2 Mektubun amacı

1 Timoteos mektubunu gerçek bir mektup olarak ele alırsak, mektubun amacını mektup gövdesinin başında arayacağız. John White'a göre "mektup gövdesinin açılışı, mektubun başlıca vesilelerinin genellikle belirtildiği yerdir. […] Mektubun açılışı, içeriğin geri kalanının üzerine kurulabileceği temeli atar."

9.2.1 Mektubun belirtilen amacı (1:3-20)

Mektubun başlangıcı 1:3-20'dedir; burada Pavlus'un, belirli kişilere sahte (yabancı) öğretiler yaymamalarını buyurması için Timoteos'a daha önce verdiği görev 1:3-4'te tekrarlanır ve bölümün devamında genişletilir: "Makedonya'ya giderken sana Efes'te kalmanı rica ettiğim gibi, bazılarına başka öğretiler öğretmemelerini, masallarla ve sonu gelmez soy kütükleriyle uğraşmamalarını buyurasın diye; bunlar, imandaki Tanrı tasarısına hizmet etmekten çok tartışmalar doğurur." Bu talimatlar 1:18'de pekiştirilir; orada Timoteos'a bu talimatlara dayanarak "iyi bir savaş vermesi" görevi verilir.

9.2.2 Efes'teki sapkın öğretinin niteliği

Bu halka açık bir mektup olsaydı, yazar büyük olasılıkla sahte öğretinin ve öğretmenlerinin ayrıntılı bir tanımını mektubun başına koyardı. Oysa yazar yalnızca uyarır ve zaten bilinen ve verilmiş olan

gerçeğe başvurur. Neyse ki Efes'teki sahte öğretilerin niteliğine ilişkin bazı ipuçları 4. ile 6. bölümler arasında yer alır ve bunlar toplanıp düzenlenebilir; gerçi Pavlus öğretilerin içeriğinden çok etkileri üzerinde durur. Sahte öğretilerin niteliğinin tanımı mektubun girişinde yer alsaydı, mektubun amacı ile mektubun sonraki gelişimi arasındaki mantıksal bağlantı daha açık hâle gelirdi. Ama bu kişisel bir mektupsa, Pavlus'un, bir kiliseye ya da halka yazılan bir mektupta gerekli olacak ayrıntıları Timoteos'a bildirmesine gerek yoktu; çünkü Timoteos sahte öğretinin içeriğini, sahte öğretmenlerin kimliğini ve bu öğretmenlerin ve yayılmakta olan öğretinin içeriğinin yol açtığı sorunları zaten biliyordu.

Bazıları sahte öğretileri ***tek*** bir sapkınlık altında toplasa da, sapkınlığın en az iki farklı biçiminin ya da görünümünün ayırt edilebildiği anlaşılmaktadır. ***Bazı sorunlar erkeklere özgü, bazıları ise kadınlara özgü olarak tanımlanabilir.***

9.2.2.1 ERKEKLER ARASINDAKİ SAPKIN ÖĞRETİLER

Erkekler arasındaki sahte öğretiler ve uygulamalar, 1 Timoteos 6:3-5'te söylendiği gibi, Pavlus'a karşı direniş, öfke, çekişme ve kiliseyi para için kullanma ile belirginleşmiş görünmektedir:

"Eğer biri başka türlü öğretiyor ve Rabbimiz İsa Mesih'in sağlam sözlerine ve Tanrı yoluna uygun öğretiye katılmıyorsa, o kibirlidir ve hiçbir şey bilmez; tersine, tartışmalara ve söz çekişmelerine karşı hastalıklı bir düşkünlüğü vardır. Bunlardan kıskançlık, çekişme, sövgüler, kötü kuşkular, düşüncesi bozulmuş ve gerçeği yitirmiş, Tanrı yolunda yürümeyi kazanç aracı sanan insanların sürekli kavgaları doğar."

Erkeklere dua konusunda verilen talimatlar, 2:1-7'deki dua ile ilgili genel talimatların içine yerleştirilmiştir. Duanın kaygısı, Pavlus'un uluslar arasındaki misyonunu desteklemesidir. Marshall, Tanrı'nın herkesi kurtarma isteğine yapılan vurgunun "neredeyse polemik bir niteliğe sahip olduğunu – [bunun] bu düşünceye karşı belli bir muhalefet olduğuna işaret ettiğini" belirtir. Pavlus'un misyonuna karşı muhalefet büyük olasılıkla, Pavlus'un 1:7-11'de kısaca düzelttiği, Kutsal Yasa hakkındaki Yahudi öğretisiyle bağlantılıdır. Ardından 2:8'de erkeklere açıkça "öfkesiz ve çekişmesiz, kutsal ellerini kaldırarak dua etmeleri" talimatı verilir. Dolayısıyla 6:3-5'e göre başka türlü öğretenlerin başlıca özellikleri – zenginleşme saplantısı dışında – erkeklere verilen talimatlarla yakın bağlantı içinde ortaya çıkar. Ne var ki aynı özellikler – şiddet yanlılığı, kavgacılık ve para sevgisi – 3:3'te gözetmenlerden beklenen niteliklerde dışlanır; para hırsı da erkek diyakozlardan beklenen niteliklerde (3:8) ele alınır.

9.2.2.2 KADINLAR ARASINDAKİ SAPKIN ÖĞRETİLER

Kadınlar arasındaki sapkın öğretiler, sahte öğretmenler tarafından aldatılmaktan kaynaklanan bazı sorunlu uygulamaları ve evden eve aktarılan efsanelerin, soy ağaçlarının/soy kütüklerinin (γενεαλογίαι) ve yıkıcı konuşmaların yayılmasını içerir. Pavlus'un 4:1-5'te son günlerdeki sahte öğretilere karşı yaptığı uyarılar, Efes'teki sorunlarla ilgili sayılmalıdır; çünkü Timoteos'a insanları bu konularda uyarması talimatı verilir ve bu uyarılar kadınlar arasındaki, özellikle de dul kadınlar arasındaki sorunlarla doğrudan bağlantılıdır:

[1 Timoteos 4:1-5, Almanca Elberfelder çevirisinden çevrilmiştir] Ruh ise açıkça söylüyor ki, sonraki zamanlarda bazıları aldatıcı ruhlara ve cinlerin öğretilerine kulak vererek imandan dönecekler; bunlar, kendi vicdanları bakımından kızgın demirle dağlanmışçasına nasırlaşmış yalancı konuşmacıların ikiyüzlülüğü aracılığıyla olacak; bunlar evlenmeyi yasaklar ve Tanrı'nın, iman eden ve gerçeği bilenlerin şükranla almaları için yarattığı yiyeceklerden kaçınmayı buyururlar. Çünkü Tanrı'nın yarattığı her şey

iyidir ve şükranla alındığında hiçbir şey reddedilmeye değmez; çünkü Tanrı'nın sözü ve dua aracılığıyla kutsal kılınır.

Efes bağlamında tekrar tekrar karşımıza çıkan sahte öğretinin temel unsurları şunlardır: kadınların kasıtlı olarak aldatılması, aldatmada cin etkinliğine yapılan gönderme ve evliliğin yasaklanması; bu sonuncusu, evli kadınlar arasında bekâr yaşamın (cinsel perhizin) teşvik edilmesini de içermiş olabilir. 2 Timoteos 3:6-7'de, aynı sorunlara değindiğini varsayabileceğimiz kadar benzer bir sapkın öğretmen eleştirisinde Pavlus, bunların evdeki kadınları hedef almaları ve onları baştan çıkarmaları üzerinde durur: "Çünkü bunlardan bazıları evlere sızıp günahlarla yüklü, türlü tutkuların sürüklediği, her zaman öğrenen ama hiçbir zaman gerçeğin bilgisine erişemeyen zavallı kadınları tutsak ederler." Ayrıca Pavlus 1 Timoteos 5:13-15'te genç dul kadınları tanımlarken bazılarını, "Şeytan'ın ardından gitmek için şimdiden saptıkları" için eleştirir. ***Bekâr yaşam (perhiz) öğretisi, bu kadınların evlilik kurumuna ve çocuk sahibi olmanın değerine ve riskine bakışlarını etkilemiş olabilir. Bu, bazı dul kadınların yeniden evlenmeme niyetiyle bağlantılı olabilir. Sapkın öğretmenlerin öğretileri, doğumun muazzam riskleri nedeniyle zaten korku içinde olan ve cinsel ilişkiden vazgeçip böylece çocuk doğurmayı reddederek düşüşün sonuçlarını tersine çevirmeye çalışan kadınlar üzerinde bir çekim gücü uygulamış olabilir. Bu, evliliği reddederek ya da evlilik içinde perhiz yaparak gerçekleşebilirdi.***

Bekâr yaşamın teşvik edilmesi, giyimde ve yaşam tarzında kendini gösterebilen "özgürleşmeci eğilimleri" pekâlâ beslemiş olabilir. Öteki sorunlardan farklı olarak, edepsiz giyim meselesi daha 2:9-10'da ele alınır. Pavlus, kadınlar için istenen ölçülü ve uygun giyimi, kaçınılması gereken ve gösterişli saç örgülerini, altını, incileri ve pahalı giysileri içeren ölçüsüz tarzla karşılaştırır. 5:6'da Pavlus, Efes'teki dul kadınlar arasında bu tür ölçüsüz davranış olarak nitelendirilebilecek bir soruna işaret eder: "Ama lüks içinde [σπαταλῶσα ζῶσα] yaşamaya çalışan bir dul kadın, daha yaşarken ölüdür." Philip Towner'ın dediği gibi bu, "2:9'da nitelendirilen kadınları açıkça hatırlatır." Towner şöyle özetler: ***"Ayet 9-10'daki öğüt konuşmasının (parenez) tamamı, böylece, dış gösterişe yaptığı vurgu ve kültürel ölçülülük normlarını reddetmesiyle yeni Romalı kadın akımının güçlü bir çekim hâline geldiği bir grup varlıklı Hristiyan kadına yöneltilmiş bir meydan okumadır."*** Kadınların bu tür ölçüsüz davranışı Grek-Roma kültüründe büyük kaygı uyandırıyordu ve edepsiz ya da göze batan giyim yasağı zaman zaman yasayla düzenleniyordu. Grek-Roma değerlerini yansıtan benzer eleştirileri 1 Petrus 3:1-7'de de görürüz; dolayısıyla edepsiz giyim kaygısı, dua konusuyla ilgisi olmayan bir sorunu yansıtır. Efes'teki dul kadınların böyle bir lüks gösterisine girişebilmiş olmaları, vazgeçmek istemedikleri bağımsızlığa, zenginliğe ve (yalnızca kendileri üzerinde değil, olası çocukları üzerinde de) denetime işaret ediyor olabilir. ***Kadınlar, kamusal öğretişi kötüye kullandıkları için özel olarak hedef alınmasalar da, etkili anlatıları (efsaneleri ve soy kütüklerini) tekrarladıkları ve evden eve dedikodu ve iftira yaydıkları için doğrudan ve dolaylı olarak eleştirilirler. Bu, kadınların kadınlarla iletişim kurduğu, öğrendiği ve sosyalleştiği, büyük ölçüde cinsiyetlere göre ayrılmış bir kültürde kadınlar arasındaki çok gerçek bir toplumsal örüntüyü yansıtır. Kadın ağı, haberlerin yayıldığı ve toplulukta iletişimin gerçekleştiği başlıca yoldu. Efsanelerin ve soy kütüklerinin yayılması, Timoteos'un çözmesi gereken sorunlar arasında bir "onur yeri" kazanır: Mektubun açılışında, 1:4'te, sahte öğretiyle aynı düzeye konur.*** Pavlus, Timoteos'un da bu öykülerden etkilenmesinden korkuyor gibidir; çünkü 4:7'de ondan "yaşlı kadınların [γραώδεις] aktardığı kutsallıktan yoksun efsanelerden uzak durmasını" ister. ***Tarihsel olarak yaşlı kadınlar çoğu zaman kültürün anlatıcılarıdır ve kültürü, ocak başında ve yatma saatinde tekrarlanan efsaneler, masallar ve geleneksel anlatılar aracılığıyla kuşaktan kuşağa aktarırlar.*** Carolyn Osiek ve Margaret MacDonald şunu belirtir: "Sözlü kültürlerde öğretimin büyük bölümü öykü anlatma yoluyla gerçekleştiğinden, bu çevrelerde anlatılan öğretici öykülerin sonunda ***apokrif*** Müjdeler

ve elçilerin işleri olarak genel geleneğe karıştığı ileri sürülmüştür." ***Richard ve Catherine Kroeger gibi bazı bilginler, bu öykülerin özellikle Yahudi efsanelerine (krş. 1:7-11) gönderme yaptığını, bu efsanelerin yaratılış ve düşüş öyküsünü yeniden anlatıp çarpıttığını ikna edici biçimde savunmuşlardır.*** Nag Hammadi'de tam da bunu yapan (belki ikinci yüzyıldan kalma) Gnostik bir belge bulunduğu göz önüne alınırsa, kadınların sözlü kültüründe bunun öncülü olan bir efsane bulunmuş olabilir; soy kütüklerine yapılan gönderme de kesinlikle Yahudi etkisini çağrıştırır. Bununla birlikte, kutsallıktan yoksun öyküler ve gelenekler pekâlâ, Efes'in putperest kültürüne gömülü olan ve senkretizm (karışımlar) içeren geleneksel yerel efsanelerin ve geleneklerin sürdürülmesine de gönderme yapıyor olabilir. Bunun ötesinde, evden eve dedikodu ya da iftira yayılması Pavlus tarafından dul kadınların bir sorunu olarak vurgulanır (5:13) ve iftira, kadın diyakozlar için yasaklanan tek davranıştı (3:11). İlginçtir ki 3:11'de "iftiracı" anlamına gelen sözcük διάβολος'tur – kadınlar arasındaki sorunlu bir davranışın İblis'le örtük biçimde ilişkilendirilmesinin bir başka örneği.

9.2.2.3 ÖZET

1 Timoteos'un amacı, "belirli kişilere sahte öğreti yaymamalarını, efsanelere ve sonu gelmez soy kütüklerine kulak vermemelerini buyurmaktır" (1:3b-4). Belirli erkekler sahte öğretiler yayıyordu ve sahte öğretinin sonuçları, para kazanmayı – belki de hizmet aracılığıyla – öncelik hâline getiren erkekler arasında şiddet ve çekişmeydi. Bu sapkın öğretmenlerin bazıları, kadınları hedef alıp baştan çıkardıkları için cinlere ya da Şeytan'a bağlı kişiler olarak nitelendirilir. Kadınlara evlilikten ve çocuk doğurmaktan kaçınmayı öğretiyor, onları giyim ve yaşam tarzı bakımından ölçüsüz ve gösterişli bir davranışa özendiriyorlardı; bu da erkeklerin para hırsının karşılığıdır – kulağa bir sağlık, zenginlik ve refah müjdesi gibi gelen bir şey. Kadınlar aynı zamanda, efsanelerin ve soy kütüklerinin yanı sıra dedikodu ve iftiranın da yer aldığı sorunlu anlatıların kaynağıydı; bunların hepsi ev halkı içinde sürdürülüyor ve evden eve yayılıyordu – böylece kadınların kendileri "iblisler" (διάβολοι, iftiracı kadınlar) hâline geliyordu.

9.3 Sahte öğretiye karşı panzehirler (2:1-15)

Sahte öğretinin niteliği ve efsanelerin ve soy kütüklerinin yayılması göz önüne alındığında, 2:1-15'teki üç birimin Timoteos'un mücadele ettiği sorunlara karşı panzehirler sunduğu görülebilir. Erkeklere dua etmeleri, kadınlara ölçülü ve edepli giyinmeleri talimatı verilir; kadınlar ise evde ruhsal eğitimle ilgilenmelidir.

9.3.1 Erkekler arasındaki sahte öğretiye karşı panzehir (2:1-8)

Pavlus imanlılardan, yöneticiler ve yetkililer de dahil olmak üzere herkes için dua etmelerini istediğinde, 2:3-7'ye göre amaç, Tanrı'nın isteği ve Pavlus'un müjdesi olan, bütün insanların kurtulması ve gerçeğin bilgisine erişmesiydi. Özünde herkes Pavlus'un misyonu için dua etmeye çağrılır; böylece dua, Pavlus'a karşı direnişe karşı koyar. Pavlus 2:2b'de herkes için yapılan duanın sonucunun "tam bir Tanrı yoluna bağlılık ve ağırbaşlılık içinde sakin ve huzurlu bir yaşam sürmemiz için" olduğunu yazar. Bu sonuç, Timoteos'un Efes'teki erkeklerin ve kadınların davranışında karşılaştığı şeyin tam tersidir. Ardından 2:8'de, Towner'ın gözlemlediği gibi, "Pavlus toplulukla cinsiyetlere göre ayrı ayrı ilgilenir. Bir ev düzeni listesine (Haustafel) dayanarak önce erkeklere [kocalara] seslenir ve onlarla yetkiyle konuşur." Erkekler, öfkeden ve çekişmeden uzak olarak kutsal ellerini kaldırmalıdır. Dolayısıyla dua, Pavlus'un sahte öğretiye karşı ilk panzehiridir ve erkeklerin öfke ve çekişme sorunlarına değinir.

9.3.2 Kadınlar için uygun giyim panzehiri (2:9-10)

“Tam bir Tanrı yoluna bağlılık ve ağırbaşlılık içinde sakin ve huzurlu bir yaşam” (1 Timoteos 2:2) hedefine ulaşmak için kadınlara, lüks içinde yaşama çabasına karşı bir panzehir olarak ölçülü ve edepli giysiler giymeleri talimatı verilir. 2:9'daki “aynı biçimde” (ὡσαύτως), kadınlara verilen talimatların erkeklere verilen talimatlara koşut olduğunu belirtir; 2:9 ayrıca “istiyorum” (βούλομαι) çekimli fiilini 2:8'de erkeklere verilen talimatlarla paylaşır. Ama giyimle ilgili talimatlar kadınların duası için konmuş şartlar değildir (giyimi duaya bağlamazlar); kadınların davranışının bir bölümüne karşı koşut bir panzehirdir. Kendi başlarına dururlar ve Efes’teki kilisede kadınlarla ilgili bir kaygıyı dile getirirler; bu kaygı birinci yüzyıl Grek-Roma dünyasının kültürel bir değerini yansıtır. Burada lüks içindeki yaşam, gösterişli saç örgüleri, altın, inciler ve pahalı giysiler takılmasıyla nitelendirilir. Talimatlar uygun giyimin tanımıyla başlar (2:9) ve ardından tamamlayıcı bir panzehire geçer: kadınları iyi işlerle kendilerini çekici kılmaya özendirmek (2:10).

9.3.3 Kadınlar arasındaki sahte öğretiyi düzeltmeye yönelik talimatlar (2:11-15)

Bölümün en büyük vurguyla ve en çok açıklamayla donatılmış ağırlık noktası, kadınların kendi evlerinde sahte öğretiyle baştan çıkarılmalarına ve efsanelerin ve soy kütüklerinin kadınlar arasında evden eve yayılmasına karşı panzehirdir. ***Pavlus kadınlara evde ruhsal olarak eğitim görmelerini buyurur: “Kadın [evde sağlam öğretiyi] tam bir sessizlik ve tam bir boyun eğme içinde öğrensin” (2:11). Ev alanında yer alması, çoğuldan (kadınlar) tekile (kadın) geçişle belirtilir; her kadın kişisel öğretim almalıdır. Kadının ruhsal eğitimine ya da yetiştirilmesine yapılan gönderme de ev bağlamına işaret eder; bu, Yaratılış 2'deki evliliğin kuruluşuna yapılan göndermeyle ve bir çocuğun doğumuna yapılan göndermeyle doğrulanır. Timoteos büyük olasılıkla, her erkeğin karısının ruhsal eğitiminin sorumluluğunu üstlenmesi yönündeki Pavlus beklentisini biliyordu.*** Bu bölümün Pavlus geleneğiyle belli bir ilişkisi vardır; çünkü 1 Korintliler 14:34-35'teki talimatlarla belirgin koşutluklar gösterir:

“Kadınlar toplantılarda sussunlar; çünkü onlara konuşma izni verilmemiştir; Kutsal Yasa’nın da dediği gibi, boyun eğsinler. Bir şey öğrenmek isterlerse, evde kendi kocalarına sorsunlar; çünkü kadının toplantıda konuşması ayıptır.”

[1 Timoteos 2:11-12] Kadın [evde doğru öğretiyi] sessizlik içinde, tam bir boyun eğmeyle öğrensin. Kadının öğretmesine de kocasına egemen olmasına da izin vermiyorum; sessiz kalmalıdır.

Koşutluklar şunlardır: (1) susma/sessizlik talimatı (σιγάτωσαν, ἡσυχίᾳ); (2) konuşma/öğretme yasağı (λαλεῖν, διδάσκειν); (3) boyun eğme ya da öz denetim dili (ὑποτασσέσθωσαν, ἐν πάσῃ ὑποταγῇ); ve (4) eldeki soruna karşı bir önlem olarak evde öğrenme (μαθεῖν, μανθανέτω). μανθάνω (“öğrenmek”) fiilinin tekrarlanması en belirgin koşutluktur ve iki metin arasındaki öteki benzerliklerin anahtarıdır. Her iki metin de kocalar ile karılar arasında beklenen kültürel davranışa ilişkin bir unsur içerir. ***Bir kadının eğitimi tipik olarak evde, onun etkinlik gösterdiği ev alanında gerçekleşirdi. Her iki metin de Pavlus’un uygulamasının, özellikle öğretmenin ya da düzeltmenin gerekli olduğu durumlarda, kadının evde kocası tarafından ruhsal olarak eğitilmesini desteklediğine işaret eder. Korint’te kadınlar kilise toplantısında düzeni bozacak biçimde konuşuyordu. Pavlus, onların soruları olduğu ya da öğretişi anlamadıkları için konuşmaları olasılığını göz önünde bulundurur. Soruna getirdiği çözüm, her kocanın karısının sorularını evde yanıtlama sorumluluğunu üstlenmesidir. Böylece 1 Timoteos 2 ve 1 Korintliler 14, genel olarak kocaların ve karıların teolojik ve Kutsal Kitap’a ilişkin anlayışları arasında önemli bir uçurum bulunduğuna işaret eder; 1 Korintliler 14 ayrıca en azından bazı kadınlarda, halka açık/kilisedeki öğretim ve öğüt sırasında uygun toplumsal davranış konusunda***

anlayış eksikliği olduğunu gösterir. Bu, erkeklerle kadınların eğitim düzeyindeki ve eğitim uygulamasındaki farkları yansıtır; kadınlar evde eğitiliyordu ve bu yüzden okul sınıfına göre toplumsallaşmamışlardı. Bu, birinci yüzyıl Grek-Roma dünyasında ev düzeni listeleriyle (Haustafeln) belirlenen geleneksel cinsiyet rolleriyle de uyumludur.

Bu nedenle boyun eğme ve öğrenme dili, ev düzeninin (Haustafeln) daha geniş bağlamına ve Pavlus'un kiliselerindeki duruma uyar: Öğretime ihtiyaç duydukları belli olan kadınlar, evde "öğrencilerin tutumunu ve yaklaşımını" benimsemeliydi. Bu tutum, birinci yüzyılda erkek çocukların eğitiminde beklenen tutuma ve aynı şekilde kız çocukların ve kadınların ev içindeki eğitimine karşılık geliyordu. 1 Timoteos 2:12'ye göre Pavlus, bir eşin rolleri tersine çevirip evde kocasının belirleyici ruhsal önderi ve akıl hocası olmasına izin vermez (ya da tam da bu tek durumda izin vermez): "Bir eşin kocasına öğretmesine ya da onu denetim altına almasına izin vermiyorum. Bunun yerine sessiz bir dinleyici olmalıdır." 2:11 ev alanından ve bir öğretmen-öğrenci ilişkisinden söz ettiği için, 2:12'deki öğretme yasağı da aynı ev bağlamı içindedir. Dilbilgisi açısından bu ya Pavlus'un ev halkı içinde öğretme sorumluluğunda rol değişimine izin vermediği genel bir uygulama olarak ya da Efes'teki kadınlarla ilgili sorunlara karşı alınan önlemlerin devamı olarak anlaşılabilir. Öğretme yasağı vurguyla ilk sırada yer alır; ardından Pavlus, bir kadının kocasını "denetim altına almasını" ya da ona "egemen olmasını" ya da onu "isteğine karşı zorlamasını" yasaklar. Belki de öğretmedeki rol değişimine ilişkin kaygı, kadının kocasını kendi denetimi altında tuttuğu tam bir rol değişimine ilişkin daha genel bir kaygıyla bağlantılıdır. Bu, sahte öğretiden ve özgürleşmiş kadınlardan kaynaklanan bir sorun olabilir ya da doğrudan varlıklı kadınlarla bağlantılı bir sorun olabilir; zenginlik kilisede ve dul kadınlar arasında açıkça bir sorundu. Dul kadınlar ve evli kadınlar miras yoluyla varlıklı idiyseler, rol değişimi gerçekten yaşanmış olabilir; nitekim Aristoteles, karının kendisine güç veren mirası sayesinde ev halkına egemen olduğu böyle istisnai bir durumu betimlemiştir: "Ama bazen kadınlar mirasçı oldukları için egemenlik sürerler. Dolayısıyla onların egemenliği erdemle uyumlu değil, oligarşide olduğu gibi zenginliğe ve güce dayanır." ***Ne var ki bu kesinlikle kültürel ideal değildi ve kocaları ve kiliseyi kamuoyu önünde utandırabilirdi.***

Pavlus'un evde rol değişimini yasaklaması büyük olasılıkla üç kaygıyı yansıtır. ***Birincisi***, kadınlar, Pavlus'un erkeklerden karılarını evde eğitmelerini isteyerek özellikle mücadele etmeye çalıştığı efsanelerin ve soy kütüklerinin kaynağıdır. Efsanelerin ve soy kütüklerinin genel bir çekiciliği olmalı ve kadınlara kilisede belli ölçüde bir inandırıcılık kazandırmış olmalıdır; nitekim Pavlus Timoteos'u bile onlardan uzak durması için uyarmak zorunda kalır. ***İkincisi***, Pavlus kilisede kadınlar erkeklerin rolünü ve davranışını üstlendiğinde ortaya çıkacak damgalanmadan ve olumsuz kültürel yargıdan kaçınmak ister; bir dine, kadınlarının sözde uygunsuz davranışı üzerinden saldırmak yaygındı. ***Üçüncüsü***, Pavlus'un evlilik, kilise önderliği ve yetki modeli kültüre karşıydı. ***Onun modeli, bir kişinin ötekine egemen olması ya da onun üzerinde kötüye kullanılan bir güç ve denetim uygulamasıyla belirginleşmiyordu; başka bir deyişle, kocaların da karılarına*** αὐθεντεῖν ***(egemen olmalarını) istemezdi.*** Bununla birlikte, gündemde başka bir düşünce de olabilir. ***Bir grup kadın tek taraflı olarak kocalarından cinsel ilişkiyi esirgemeye karar verseydi, bu, kültürün gözünde bir eşin işleyebileceği en ağır kusurlardan biri olurdu. Bu bile*** αὐθεντέω ***sözcüğünün anlam yelpazesine uyardı ve erkeğin evlilik dışında cinsel ilişkisinin yasak olduğu Hristiyan topluluğu bağlamında özellikle kınanacak bir şey olurdu. Pavlus bu uygulama için hiçbir gerekçeye göz yummazdı.***

1 Timoteos 2:13-14'te Yaratılış 2-3'e yapılan göndermeler, kadınların ruhsal eğitimi gereksinimi ve kadınların sapkın öğretmenler tarafından baştan çıkarılması ile çerçevelenir; bu öğretmenler Şeytan'a bağlı kişiler olarak nitelendirilir (5:15). Pavlus 2:13-14'te şöyle yazar: "Önce Adem, sonra Havva biçimlendirildi. Adem aldatılmadı; tersine, karısı tümüyle aldatıldığı için sınırı aşan kişi oldu." ***Bağlam***

göz önüne alındığında, Pavlus'un yaratılış ve düşüşle tipolojik koşutluklar göstermesi olasıdır. Olumlu açıdan bakıldığında panzehir – eşin kocası tarafından ruhsal olarak eğitilmesi – en azından sıralama bakımından yaratılışta Adem ile Havva'nın biçimlendirilmesine karşılık gelir. Olumsuz açıdan, kadınların cinlere/Şeytan'a bağlı sapkın öğretmenler tarafından baştan çıkarılması, Havva'nın yılan tarafından baştan çıkarılmasına karşılık gelir. ***Öte yandan, bunun efsanelerin içeriğine yönelik kısa bir düzeltme olduğu da savunulabilir.*** Üçüncü bir olasılık, Pavlus'un kadınlar arasında sorunlara yol açan başlıca tartışma konusu için ilgili Kutsal Kitap arka planını vermesidir: düşüşün çocuk doğurma üzerindeki sonuçları.

1 Timoteos 2:13-14'ün işlevi ne olursa olsun, 1 Timoteos 2:15'teki doğuma yapılan göndermeyi, Pavlus'un Yaratılış 2-3 özetiyle getirdiği anlatı çerçevesinin ışığında okumalıyız. Düşüşün kadınlar için sonuçları Yaratılış 3:16'da belirtilir: "[Tanrı] kadına, 'Gebelik sıkıntını çok artıracağım, çocuklarını ağrıyla doğuracaksın' dedi, 'Kocana istek duyacaksın, o da sana egemen olacak.'" ***İlk okurlar Pavlus'un doğuma yaptığı göndermeyi, yaratılış ve düşüş anlatısının devamı olarak anladılar – kadınların nasıl kurtulduğuna ya da Tanrı'nın onlara hangi rolü biçtiğine ilişkin bir ifade olarak değil. Doğumla ilgili konuların Efes'teki sorunlar için özel bir önemi vardır.*** Bunlar arasında doğumların artması, kadınlar için doğum sancısının artması ve kadının kocası tarafından egemenlik altına alınması yer alır. Evlenmeyi yasaklayan ve çocuk sahibi olmaktan alıkoyan sapkın öğreti, düşüşü tersine çevirme girişimi gibi görünmektedir. Bunun kilisedeki kadınlar için bir çekiciliği olurdu; çünkü antik dünyada her gebelik yaşamı tehdit ediyordu; gebelik ve doğumdaki komplikasyonlar kadınlar arasında en yaygın ölüm nedeniydi. Antik kadın dindarlığının ortak bir özelliği, doğum zamanında yardım ve koruma için büyü, kurban ve dua kullanılmasıydı; belki de kadınlar ihtiyaç duydukları korumayı sahte öğreti aracılığıyla ya da onun içinde bulduklarını hissediyorlardı. Elçilerin İşleri üzerine yapılan çalışmalarda, yaygın büyü uygulaması ve Artemis tapınısı, Efes'teki ilk kilise için önemli bir arka plan olarak kabul edilir; özellikle Luka'nın Efesli imanlıların büyü tomarlarını yakmasıyla (Elçilerin İşleri 19:18-19) ve gümüşçülerin ayaklanmasıyla (19:23-40) ilgili anlatımları nedeniyle. Tomarların yakılmasının, yerel büyünün ilk Hristiyanlıkla her türlü senkretizmini kesin olarak sona erdirdiği sonucunu çıkarmak yerine, onu büyünün sıradan insanlar arasında ne kadar yaygın olduğunun ve bazı imanlıların Hristiyanlığa döndükten sonra da onu uygulamayı sürdürdüğünün kanıtı olarak görmeliyiz. Büyünün özellikle kadınlar arasında bir konu olmayı sürdürdüğünü rahatlıkla varsayabiliriz. Doğumda ve ebelikte, putperest uygulamada doğal tıp ile büyünün birbirinden ayrılmaz bir karışımı olan, denenmiş yerel "ev ilaçlarına" başvurmayı sürdürüyorlardı.

Daha da önemlisi, Efes'in koruyucu tanrıçası Artemis'in doğum tanrıçası olması ve genel sağlık için önemli bir kaynak sayılmasıdır. Efes halkı ile Artemis kültü arasında özel bir bağ vardı; Paul Trebilco'ya göre bu kültün süregiden canlılığına, MS 104 yılına ait Salutaris yazıtı tanıklık eder; yazıt, aralarında Artemis'in dokuz tasvirinin de bulunduğu otuz bir tasvirin taşındığı gösterişli bir geçit törenini betimler – kentte iki haftada bir yapılan önemli bir olay. Guy MacLean Rogers, tanrıçanın doğumunun "Efes halkının karmaşık ve değişmekte olan Roma dünyasındaki toplumsal ve tarihsel kimlik duygusuna" katkıda bulunduğunu belirtir. İki haftada bir yapılan geçit törenlerinin halka, "Efeslilerin toplumsal ve tarihsel kimliğinin, insan eliyle yaratılan tüm tehlikelere karşı dokunulmaz olan 'kutsal' bir gerçekliğe nasıl dayandığını anlamak için ... tanrıça Artemis'in Efes'teki doğumuna bakmayı" öğrettiğini ileri sürer. Strabon şöyle yazmıştır: "Artemis adını, insanları ἀρτεμέας kılmasından alır"; bu "güvende ve sağlıklı" demektir; ya da Artemidoros'un dediği gibi ὑγιές (sağlıklı). Dahası, Artemis'in unvanlarından biri Σώτειρα (Kurtarıcı) idi; Akhilleus Tatios da şöyle yazar: "Ama büyük tanrıça Artemis ikisini de kurtardı"; bu, gündelik Yunancada σῴζω (kurtarmak) ile Artemis'in yardımının, şifasının ve korumasının – doğum

gibi yaşam alanlarında da – son derece doğal biçimde betimlendiğini açıkça gösterir. Elçilerin İşleri 19:23-27'nin Pavlus'u, kültü hedef alan ve insanları bilerek Artemis tapınısından uzaklaştıran, Artemis'in doğrudan rakibi olarak tanıtması şaşırtıcı değildir.

Bölümün son ifadesini (1 Timoteos 2:15) okumanın bir yolu şudur: Pavlus doğumun kadınlar için oluşturduğu gerçek tehlikeyi (anne ölümleri) ciddiye alır. Kocayı ve karıyı, doğum sırasında kadını koruyacağı konusunda Tanrı'ya güvenmeye özendirir. Ayrıca her ikisine, birbirlerine sevgiyle, kutsallıkla ve öz denetimle davranmalarını buyurarak pratik bir yardım da sunar: "Ama kadın, ikisi de imanda, sevgide ve kutsallıkta, öz denetimle kalırlarsa, doğumdan güvenle geçirilecektir." [Westfall'un kitabının] 4. bölümünde belirtildiği gibi: Eğer 1 Timoteos 2:11-15'in bağlamı ev ise, "kalırlarsa" ifadesindeki "onlar" büyük olasılıkla koca ile karıdır. Her ikisi de, eşin evde eğitilmesinin söz konusu olduğu 2:11'de zaten göz önündedir; 2:12'de açıkça adları geçer ve 2:13-14'te Adem ile Havva tipolojik olarak onları temsil eder. Anne ölümleri üzerine yapılan çalışmalara göre, düşüşün sonuçlarının üstesinden gelmede kocaya belirleyici bir rol düşer. Kocalar karılarını – çocuk sayısına karar verirken ve doğum sırasındaki bakımda – sürece katmadıklarında, bu doğrudan ölümlere katkıda bulunur. Öz denetim uygulamak, elbette, yine yaşamı tehdit edebilecek sık gebelikleri önlemek için belirleyicidir.

1 Timoteos 2'yi yorumlamaya yaklaştığımızda her birimiz, sonucu belirleyen yorumsal kararlar veririz. Kişisel bir mektup olduğu için okur, açıkça yazılmamış pek çok şeyi metinden çıkarmak zorundadır. Mektubun bağlamına ilişkin en iyi ipucunu metnin kendisi sağlar. Sahte öğretilerin düzeltilmesi, büyük olasılıkla bütün mektubun amacıdır (1 Timoteos 1:3-4). 4-6. bölümlerde betimlenen sahte öğretiyle ilgili sorunlar ve bunlarla bağlantılı sorular, 2:1-15'te erkeklere ve kadınlara verilen talimatlarla doğrudan ilişkilidir; öyle ki ele alınan bölüm "sahte öğretiye karşı panzehir" olarak anlaşılabilir. Erkeklerle ilgili olarak Pavlus'u ilk planda ilgilendiren öfke ve çekişmedir; mektubun ikinci yarısında bunları ayrıntılı biçimde ele alır; bu tartışma ve çekişme eğilimi haftalık ibadetle sınırlandırılamaz. 2:9-15'te kadınlara seslenen tartışmalı bölüm de bir ibadet çerçevesine uymaz. Bu bölüm daha çok bir tür ev düzeni (Haustafel) olarak anlaşılmalıdır; ev halkına sızmış olan sapkın öğretiler, her evde, karısının ruhsal eğitiminin sorumluluğunu üstlenmeye en uygun konumda olan koca tarafından düzeltilmelidir. Pavlus, kadınların kilisede önder olarak hizmet etmelerini yasaklamak yerine, Efes'teki imanlıları olgun ve sağlam öğretiden alıkoyan öğrencilik eksikliklerine değinir. Pavlus'un yaratılışa ve düşüşe yaptığı göndermeler doğrudan evlilik, cinsellik ve doğumla ilgilidir – Pavlus'un mektubun ilerleyen bölümlerinde kadınlar arasındaki sorunlu alanlar olarak belirlediği konular. Pavlus talimatlarını, kadınların düşüşün doğum çilesi üzerindeki sonuçlarına ilişkin çok gerçek kaygılarına değinerek tamamlar ve hem ruhsal bir kurtuluş vaadi hem de pratik bir çözüm sunar.

Sonsöz

Çevirim 2021'de aceleyle yapıldı ve Ekim 2026'da gözden geçirildi. Pavlus'un bu kısa metnine ilişkin pek çok şey Westfall sayesinde benim için daha açık hâle geldi. Elimdeki Almanca tefsirlere de baktım. Bunlar hakkında yalnızca birkaç not düşüyorum. Bu, tek tek yorumların bir değerlendirmesi değildir.

William Barclay, 1956: Kutsal Yazıları yorumlamanın bu duayeni için durum açıktır: Öğreten kadınlara getirilen kısıtlamaların nedeni yalnızca tarihsel bağlamdadır. Bu kısıtlamalar Hristiyanların kötü ününe karşı koymak içindi. Onun için önemli olan, cinsiyetten tamamen bağımsız olarak bir insanın armağanı ve hizmetidir.

Lorenz Oberlinner, 1994, Herder, Herders Theologischer Kommentar zum Neuen Testament (Almanca)[2] (kapsamlı, titiz, aydınlatıcı, ama tarihsel-(Kutsal Kitap) eleştirel)

“Pastoral mektuplar için Hristiyan imanının ve yaşamının anlamı, iman etmeyenler üzerindeki etkide kendini gösterdiğinden (krş. 3:7; 5:14; 6:1; Titus 2:5, 8, 10), pastoral mektupların Pavlus’unun ideal bir Hristiyan kadın tasavvurunda, hem Helenistik-Roma hem de Yahudi anlayışına uygun düşen ‘evin ve ailenin sessizliğinde etkinlik gösteren, sade, erdemli kadın idealini’ örnek almasına karşı hiçbir şey söylenemez.”[3]

“Bölümümüzün konuya uygun ve pastoral mektupların amacına karşılık gelen bir yorumu için, bu talimatlara yol açan dönemin tarihsel bağlamının ya da kilise koşullarının ne ölçüde belirlenebileceği sorusunun yanıtlanması özellikle önemli olacaktır.”[4]

“Burada kadınlar için dile getirilen talimatlarda tarihsel bağlam her zaman göz önünde bulundurulmalıdır; hem onların tarihsel değerlendirilmesi açısından hem de etki tarihi açısından olanakları ve sınırları bakımından.”[5]

Heinz-Werner Neudorfer, 2004, Historisch-Theologische Auslegung (HTA) (Almanca). Bu diziyi Almanca alanında var olanların en iyisi sayıyorum. (İngilizcede Logos sürümümde bu türden yaklaşık 15 iyi tefsir elimin altında.)

Neudorfer, başka şeylerin yanı sıra, “aynı biçimde kadınlar da” ifadesinin kadınların toplu duasıyla ilgili olduğuna dikkat çeker. Herkes gibi o da burada her şeyden önce kilise ibadeti için verilen talimatları düşünür. Kanımca bu bölüm için baştan sona tutarlı bir yorum ortaya koymakta da zorlanır, ama pek çok ilginç ayrıntıya dikkat çeker.

Ayrıca erkeğin ve kadının rolü üzerine yapılan tartışmalara kısa bir genel bakış da sunar; bu tartışmaları bu ayrıntıda ve sürede yalnızca İngilizce konuşulan dünyadan biliyorum. Bu durum tespiti artık 20 yılı aşkın bir geçmişe sahiptir.

Hans Bürki, 1983, Wuppertaler Studienbibel (Almanca)

Bürki, bütün talimatların bir kötüye kullanmayla ilgili olduğunu vurgular. Genel olarak okunmaya değer ve mektubun bağlamını öne çıkaran bir yorum.

Kardeşler hareketi: Darby (Synopsis, 19. yüzyıl), F. B. Hole, Arend Remmers (1986), William MacDonald (1989)

Kardeşler hareketinin tefsirlerinin ***hepsinin*** ortak özelliği, kültürel bağlamın, Efes’teki durumun ve mektubun kişisel niteliğinin onlar için neredeyse önemsiz ya da bilinmez olmasıdır. Bu yorumlar uzun süre düşüncemi biçimlendirdi. Şu noktalarda birleşirler:

Söz konusu olan (her şeyden önce) ibadet toplantısıdır.

Söz konusu olan, Tanrı’nın belirlediği erkek ve kadın rolleridir. Erkek kadının üstündedir. Bu, Adem ile Havva’nın yaratılışından temellendirilir. Buna yaratılış düzeni denir.

Hepsi, bu metin harfiyen ve Tanrı’nın yetkili sözü olarak kabul edilmediğinde, bunun nedenini feminizmde görür.

Metnin basit ve açık olduğu söylenir.

Hole: “Birincisi, Tanrı yaratılışta erkeğe önceliği ve önderliği verdi. Bu 13. ayette belirtilir. Ardından düşüşte olan gelir: Havva önderliği üstlendi ve aldatıldı. 14. ayetin konusu budur. Bu bölüm son derece açık ve nettir. Burada öğretilen şey hakkında gerçekten hiçbir kuşku yoktur.”[6]

MacDonald: “Pavlus, savlarını yaratılışa dayandırarak, burada kültürel sorunların söz konusu olabileceği düşüncesini tümüyle dışarıda bırakır.”

Ama Westfall’un çalışmasının ışığında söz konusu olan şu olabilir:

Söz konusu olan, erkeklerin ve kadınların yaratılıştan gelen rolü değildir.

Pavlus erkeklerin ve kadınların somut sorunlarına değinir ve bunlara karşı alınacak önlemleri betimler. Bu tür sorunlar pek çok yerde benzer biçimde var olabilir – ya da hiç olmayabilir. Burada somut olarak, Timoteos’un bulunduğu Efes söz konusudur.

Yaratılışa yapılan çok kısa gönderme, zamanlar üstü ya da aşkın bir yaratılış düzenini betimlemez. Bu anma, ilgili kadınlar için bir benzetme, karşılaştırmalı bir örnek işlevi görür. “Önce Adem yaratıldı” ifadesi, sağlam öğretiyi bilen ve karılarını evde eğitmesi gereken kocalarla karşılaştırılır.

Havva, Efes’te bu yüzden öğretime ihtiyaç duyan bazı kadınlarla aynı biçimde aldatıldı. (Belki bu metin, Havva yaratılmadan önce buyruğu alan Adem’in ona bu buyruğu yeterince öğretmemiş olduğuna da işaret eder. Ama bu yalnızca bir varsayımdır.)

Havva’nın ilk yaratılan, Adem’in ise aldatılan olduğu, Efes’e özgü (sonraları Gnostik) yaratılış efsanelerinin düzeltiliyor olması da pekâlâ mümkündür.

Dolayısıyla bu birkaç sözcüğü bir yaratılış düzenine yükselten kişi, kadını, yani her kadını, sanki erkekler aldatılamazmış ya da belki daha az aldatılabilirmiş gibi, aldatılmaya yatkın bir cins hâline getirir. Metnin bu okuması, erkeklerin de kadınlar kadar aldatılabilir ve kandırılabilir olduğu bütün Kutsal Kitap tablosuyla çelişir: Bu bir kadın sorunu değil, bir insanlık sorunudur!

Adem’in önce, kadının sonra yaratılmış olması, Adem’i kendiliğinden baş ya da önder yapmaz. Zamansal bir sıralama bunun için bir gerekçe değildir. Önce yaratılan hayvanlar da insanların üstünde değildir. İnsan en son yaratıldı. Bu bağlamda sık sık “yaratılışın tacı” sözlerini duyarız. Bu düşünce biçimini Adem ile Havva’ya uygularsak, en son yaratılan olarak Havva daha üst konumda olurdu. Elbette durum böyle değildir. Zamansal sıralama belki bir fark yaratır, ama bir hiyerarşi yaratmaz. Bir kadın kocasından yaşça büyükse, onun daha üst konumda, kocasının ise ona bağlı olduğu sonucunu da çıkarmayız.

Hiyerarşik bir bakışla biçimlenmiş olan kişi, bu “önce yaratıldı” sözünü öyle anlayacaktır. Ama Pavlus’un amaçladığı bu mudur? 1 Korintliler 11'deki koşut metinde Pavlus, hiyerarşik bir fark olmadığını açıkça ortaya koymak için bu sonucu ortadan kaldırır ya da önler. [1 Korintliler 11:11-12] Bununla birlikte, Rab’de ne kadın erkekten ayrı ne de erkek kadından ayrıdır. Çünkü kadın nasıl erkekten olduysa, erkek de kadın aracılığıyla olur; ama her şey Tanrı’dandır.

Sonuç olarak, Yeni Antlaşma’nın özgün dilini bilen pek çok yorumcu, bunun zor bir metin olduğunu söyler. Daha bu nedenle bile ondan bu kadar geniş kapsamlı bir öğretme ve önderlik yasağı çıkarmak kabul edilemez.

Kardeşler hareketinin yorumcuları, her kadına ona bağımlı yerini göstermekte ve ona toplantılarda susmayı buyurmakta birbirleriyle yarışırlar. Buna göre kadınların da önderlik edebileceği düşüncesi saf feminizmdir.

Ayrıca hiçbiri, doğumun neden ayrıca anıldığına dair akla yatkın bir neden gösteremez. Konunun sahte öğretiyle (kurtulmak için evlenmemek, bekâr yaşamak) ve bütün Roma İmparatorluğu'nda tanınan ve tapınılan, Efes'in koruyucu tanrıçası Artemis'le nasıl ilgili olduğunu gösteren Westfall'a övgüler olsun.

Özellikle Kardeşler hareketinin yorumcularının, (bu şekilde yorumlandığında) bu katı öğretme yasağına sonunda kendilerinin de şaşırdıkları dikkatimi çekti. Bu ancak satır aralarında görülür. Bunu, ardından kız kardeşlerin hizmetlerinin ne kadar önemli olduğunu sanki bir şeyi telafi etmeleri gerekiyormuş gibi vurgulamaya çabalamalarından anlarsınız. Ama Efes'te öğretmesi ve kocasına egemen olması yasaklanan belirli bir kadın grubu, hatta belirli bir kadın söz konusuysa, buna hiç gerek yoktur.

"Kadınlar, Bizi Bağışlayın!" (Frauen, vergebt uns!) adlı kitabımda anlatıldığı gibi, öğretmenin asla egemenlik sürmek anlamına gelmediğini bir kez daha belirtiyorum. Bir erkek de kadın üzerinde ya da öğretme yoluyla egemenlik sürmemelidir. Yeni Antlaşma bu düşünceyi tanımaz. 2:12'de söz konusu olan, öğretme ve egemenlik sürmeden oluşan olumsuz bir kavram çiftidir. Bu, ne bir kadın ne de bir erkek tarafından böyle yapılmalıdır.

Timoteos'a yazılan ikinci mektuptaki bir söz bunu çok açık biçimde ortaya koyar: Erkekler ve kadınlar – ister özel evde ister toplantıda olsun, hiçbir ayrım gözetmeksizin – eşit biçimde öğretme görevine sahiptir. Pavlus şöyle der: "Birçok tanığın önünde benden duyduklarını, başkalarına da öğretmeye yetenekli olacak güvenilir kişilere emanet et." (2 Timoteos 2:2) Kişilerden kastedilen insanlardır (Grekçe ἄνθρωποι, anthropoi), yani erkekler ve kadınlar!

Son olarak: Bu metin kadınların davranışıyla ilgili olarak o kadar sık ve yoğun biçimde uygulanır ve kullanılır ki. Erkekler tarafından. Ama bunlar, karşılaştıkları her yerde ellerini kaldırarak dua eden erkekler midir? Erkekler Pavlus'un bu talimatına ne kadar harfiyen uyarlar?

Ardından bir metin önerisi geliyor: ***Pavlus'un metnini, kısa ve öz biçimde açıklayacağım şekilde – bu ne kadar mümkünse – kendi sözlerimle serbestçe aktarıyorum.*** Westfall'un bir önceki bölümünden edindiğim bilgileri buna kattım.

1 Timoteos 2:8-15, Hans-Jörg Ronsdorf'un serbest aktarımı:

Sevgili Timoteos, Efes'te bazı erkeklerle ve bazı kadınlarla yaşanan sorunları denetim altına almak için şunlar olmalıdır: Erkekler dua etmeye başlasınlar. Karşılaştıkları her yerde. Herkesin önünde. Efsaneler ve sahte öğretiler üzerine tartışmak yerine. Öfke ve kavga duayı engeller. Birlikte dua etmek sakin, huzurlu bir yaşama götürür. Kavgadan ve şiddetten arınmış, kaldırılmış, açık ve almaya hazır ellerle hep birlikte Kurtarıcımız Tanrı'ya tapınsınlar ve bütün insanlar için Tanrı'nın tahtı önünde aracılık etsinler.

Aynı ölçüde önemli olan, kadınların, özellikle de zengin kadınları kastediyorum, ortaya çıktıkları ve görüldükleri her yerde alçakgönüllü olmalarıdır. Süsleri gösterişli, göze batan saç modellerinden, altından ve incilerden, pahalı, sıra dışı giysilerden oluşmasın. Böyle süsler dikkati onlara çeker ve çoğu zaman başka kadınları geride bırakmak amacını taşır. Mesih'in ardından giden kadınların kendilerini böyle sergilemeye ya da bu yolla etki ve üstünlük kurmaya ihtiyaçları yoktur. Daha değerli olan ve bütün insanların bile saygı duyduğu bir süs ve etki vardır: iyi işler.

Kadın, Müjde'nin gerçeğinin ne olduğunu öğrensin. Öğrenmeye istekli, dikkatli ve bilgiye susamış olarak. Kendi evinde. Özellikle bu kadınlardan birinin bütün bu sahte efsaneleri ve öğretileri yaymasına izin vermiyorum. Kocasına karşı kendini yüceltmesin, ona kendini beğenmiş bir tavırla egemen olmasın ve ona akıl öğretmesin. Kocası ona sağlam öğretiyi açıklarken dinlesin. Buna

ihtiyacı var. Çünkü bilgisi eksiktir ve evlerde efsaneler yaydığında bu bilgisizlik büyük zarar verir. Adem ile Havva'nın yaratılışı bu durum için uygun örnektir. Önce Adem yaratıldı ve Havva'yı eğitmesi gereken oydu. O aldatılmadı. Ama Havva aldatıldı ve kandırıldı. Sınırı aştı. Efes'teki bazı kadınlar da kocalarından istekle öğrenmezlerse aynı duruma düşeceklerdir: Havva gibi kandırılacak ve başkaları için bir tuzak olacaklardır.

Ve bu kadınlar, çocuk doğururken korunacaklarını bilmelidir. Havva'nın aldatılmasına ve bundan kaynaklanan doğumun büyük acılarına rağmen. Kurtaran, Kurtarıcımız Tanrı'dır – Efes'in insanlar tarafından yaratılmış koruyucu tanrıçası Artemis değil. Bu yüzden imana, sevgiye ve kutsallığa odaklansınlar. Birlikte, Adem ile Havva gibi tek beden olan karı koca olarak. Kadınlar çocuk sahibi olmaktan korkmasınlar; erkekler de cinsel olarak kendilerine hâkim olsunlar ve çok fazla gebeliğin karıları için bir tehlike olduğunu düşünsünler.

Hans-Jörg Ronsdorf, 26 Şubat 2021, Ekim 2026'da gözden geçirildi

---

Notlar

1. **Anlatısal metin** denince bir eylemin ve/veya olayın anlatı biçiminde sunulması ve biçimlendirilmesi anlaşılır. Burada kastedilen, Yaratılış 2-3'ün 1 Timoteos 2:13-14'teki kısa yeniden anlatımıdır.
2. Oberlinner, L., *Erster Timotheusbrief*, Herders Theologischer Kommentar zum Neuen Testament, Herder, Freiburg; Basel; Wien 1994
3. Oberlinner, L., 83–84.
4. Oberlinner, L., 85.
5. Oberlinner, L., 89.
6. Hole, F. B., *Grundzüge des Neuen Testaments*, Christliche Schriftenverbreitung, Hückeswagen 1989, s. 1380.